

JON FOSSE

IME

- 6 Zasedba
- 8 Martina Mrhar
Rahločutni velikan s Severa
- 12 Jaka Smerkolj Simoneti
Ime naredi človeka
- 18 Vesna Vuk Godina
Fossejeva Drama
- 26 Jon Fosse
Ime
- 110 Fotografije z vaje
- 116 Nagrada
Mankica Kranjec
- 117 In memoriam
Mario Uršič
- 118 Kontakti

Jon Fosse

IME

Namnet, 1995

Prevajalka **Jana Kocjan**

Režiserka **Ajda Valcl**

Dramaturginja **Martina Mrhar**

Lektorica **Anja Pišot**

Scenografinja **Sara Slivnik**

Kostumografinja **Urša Recer**

Avtorica glasbe **Polona Janežič**

Oblikovalec scenskih elementov **Vasja Kokalj**

Oblikovalec svetlobe **Igor Remeta**

Oblikovalec zvoka **Stojan Nemeč**

Vodja predstave **Kaja Trkman**

Šepetalka **Anika Velišček**

Tehnični vodja **Aleksander Blažica**

Oblikovalci zvoka in videa **Matej Čelik, Vladimir Hmeljak** in

Stojan Nemeč

Oblikovalec svetlobe **Samo Oblokar**

Lučna mojstra **Marko Polanc** in **Renato Stergulc**

Rekviziterja **Damijan Klanjšček** in **Gorazd Prinčič**

Frizerki in maskerki **Hermína Kokaš** in **Katarina Laharnar**

Garderoberki **Jana Jakopič** in **Mojca Makarovič**

Odrski mojster **Staško Marinič**

Odrski tehniki **Dean Petrovič, Bogdan Repič** in

Dominik Špacapan

Vrviščarja **Damir Ipavec** in **Ambrož Jakopič**

Odrski delavec **Jurij Modic**

Mojster krojač **Robert Žikovič**

Šivilji **Marinka Colja** in **Tatjana Kolenc**

Mizarja **Mark Mattiazzi** in **Marko Mladovan**

Predstava nima odmora.

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica

Sezona 2020/2021, uprizoritev 6

Premiera 19. in 20. maja 2021 na malem odru SNG Nova Gorica

Punca **Nika Rozman** k. g.

Fant **Jure Kopušar**

Sestra **Urška Taufer**

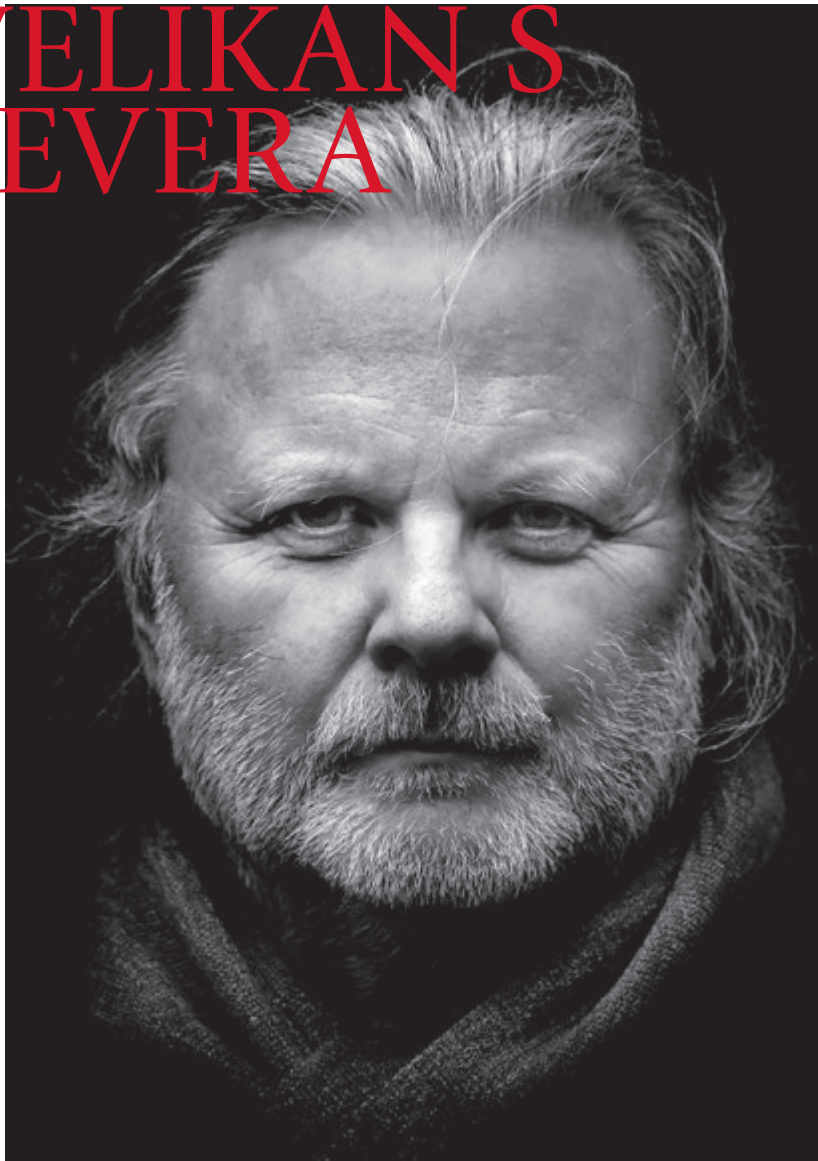
Mati **Marjuta Slamič**

Oče **Blaž Valič**

Bjarne **Nebojša Rako** k. g.

Martina Mrhar

RAHLOČUTNI VELIKAN S SEVERA

»Ko pišem za gledališče, skušam pisati tako, da igra lahko /.../ ima veliko globokih trenutkov, trenutkov globoke žalosti, vendar velikokrat tudi trenutkov, ki s svojo nerodno človeškostjo vzbujajo smeh. Kadar se mi kakšna igra posreči, mislim, da bi se morali gledalci, no, vsaj nekateri, hkrati smejati in jokati.«¹

Enainšestdesetletni Jon Fosse je strasten ustvarjalec in za Henrikom Ibsenom največ uprizarjan norveški dramatik. Študij sociologije in filozofije ter splošne literature je zaključil leta 1987 na Univerzi v Bergnu, leta 2015 je bil tam imenovan za častnega doktorja. Literarno kariero je začel kot romanopisec v osemdesetih letih prejšnjega stoletja in sodi v generacijo, ki je na Norveškem vpeljala postmodernizem. Desetletje kasneje je debitiral kot dramatik in kmalu postal slaven tudi izven meja svoje dežele.

Ime (Namnet), 1995) je njegova druga uprizorjena igra in sodi med najodmevnejše. Po krstu v gledališču Den Nationale Scene v Bergnu je samo v nemško govorečem prostoru leta 2000 doživela štiri uprizoritve (v Salzburgu, Berlinu, Bremnu in Düsseldorfu). Zadnje, sedemindvajseto igro je napisal leta 2009, skupaj s priredbami pa je v dveh desetletjih za gledališče ustvaril okrog štirideset del. Njegov dramski opus lahko razumemo kot zaključen, saj je leta 2014 izjavil: »Ideja o pisanju nove drame mi ne prinaša več užitka.«²

Odtlej se je kot na začetku kariere znova posvetil samo prozi, in sicer dvema ogromnima projektoma: leta 2014 je izšla trilogija romanov *Trilogien*, v minulih treh letih pa septologija. 'Ime' je še vedno eden ključnih pojmov v njegovem opusu, *Det andre namnet – Septologien I-II*, 2019 (*Drugo ime*), *Eg er ein annan – Septologien III-V*, 2020 (*Jaz sem drugo*) in *Eit nytt namn – Septologien VI-VII*, 2021 (*Novo ime*).

Ves čas piše tudi poezijo in kratke zgodbe. »Majhne trapaste pesmi in kratke zgodbe sem pisal že, ko sem bil čisto mlad,« se je pošalil v intervjuju *Muzika tihega glasu*³. Glasba je v njegovem življenju zelo pomembna, do šestnajstega leta je ob enem igral klasično glasbo in bil član rokrske skupine. A v omenjenem intervjuju samokritično ocenjuje, da je bil slab glasbenik, in dodaja: »Ko sem zares začel pisati, je bilo to zame kot igranje. Zgodbe in njihov jezik sem obravnaval kot glasbo. Takrat sem nehal glasbo celo poslušati. /.../ Po mnogih, mnogih letih sem spet odkril Bacha. To je moja glasba.«

¹ Jon Fosse, *Biti dramatik*, esej prvič objavljen leta 1997, ponatisnjen v zbirki esejev *Gnostiske essay*, 1999 (*Gnostični eseji*), iz francoščine prevedel Jan Jona Javoršek za gledališki list *Noč poje pesmi svoje*, Drama SNG Ljubljana, aprila 2003.

² Andrew Dickson, *Jon Fosse: The idea of writing another play doesn't give me pleasure*, *The Guardian*, 12. marec 2014.

³ Thomas Irmer, *Muzika tihega glasu*, Pogovor z Jonom Fossejem, *Theater der Zeit*, september 2000, prevedla Mojca Kranjc za gledališki list *Noč poje pesmi svoje*, Drama SNG Ljubljana, aprila 2003.

Piše tudi eseje in knjige za otroke. In je oče šestim otrokom.

Muzikalnost jezika je ena ključnih značilnosti njegovega literarnega opusa. Njegov izbor besedišča je preprost, a replike so zapisane kot poezija. Zato je pri branju in interpretaciji pomembno natančno sledenje prelomom in premorom, ki soustvarjajo ritem in tempo govora. Pomenljive tišine in razdrobljenost dialoga spominjajo na dramatiko Samuella Becketta in Harolda Pinterja.

Po drugi strani pa Fosseja pogosto primerjajo z Ibsenom, saj je v delih obeh avtorjev osrednja tema družina. »Razlika je v tem, da je bil Ibsen, ki je živel v družini, proti tradicionalni družini, medtem ko sem jaz kot ločenec za družino,« je izjavil (po drugi ločitvi – zadnje desetletje živi z Anne Fosse, slovaško prevajalko, literarno znanstvenico in germanistko) ter dodal, da je model družine danes bolj ogrožen kot v Ibsenovih časih. »In tako je že leta in leta tudi na Norveškem. *Ime* na primer obravnava to in zame je glavna oseba v igri otrok.«⁴

Osebe v Fossejevih igrah pogosto nimajo lastnega imena, ampak so označene kot Punca, Fant, Sestra, Mati, Oče, v drugih igrah tudi On, Ona, Mlada ženska, Mladi moški, Sin, Hči, Starejša ženska, Starejši moški ... Posamezna lastna imena sicer lahko včasih razberemo iz dialogov, vsakokrat pa je tudi kakšna izjema, ki ima lastno ime izpisano v *dramatis personae* zaradi posebnega razloga. Vzorci podobnih družinskih razmerij se večkrat selijo iz igre v igro, dogajanje pa je zvečine zelo preprosto in se odvija v kratkem časovnem razponu. Fosse največkrat sledi pravilu enotnosti dogajanja, časa in kraja. Prizorišče je velikokrat soba in ta je del stare hiše, ki je v njegovih igrah ponavljajoči se motiv. »Hiša kot motiv je zame zelo pomembna, ampak ne vem, kaj to pomeni. Če bi vedel, bi bilo pisanje brez pomena. Ljudje pridejo in grejo, živijo in umrejo. Stara hiša jih preživi, to je zelo čudno in lepo. V hiši, kjer so živeli, nekako ostane delček njih. /.../ Ko pišem o hiši, ne gre za njeno vizualno pojavnost, temveč za njeno emocionalno sfero.«⁵

Podobno misel je ubesedil naš pesnik Dane Zajc: »Hiše govorijo ljudi, ki prebivajo pod njihovo streho.«⁶ Ljudje, njihova doživljanja sebe, drugega, sveta postanejo hiša. Nesnovno, duhovno postane v procesu postvaritve predmet, stvar, zvok ... in ti potem vtelesajo energije oziroma vibracije, ki še posebej zazvenijo v medprostorih izrečenega. Tu se odpre še ena povezava med Ibsenom in Fossejem, saj oba pogosto izpostavljata pokrajino kot zrcalo čustvenega in eksistencialnega konflikta dramskih oseb. Intenzivno naravno okolje pri obeh tako postane podaljšek likov in odraža pomembne postaje v njihovem življenju.⁷

Doslej so bile na Slovenskem uprizorjene tri Fossejeve igre, *Noč poje pesmi svoje* (SNG Drama Ljubljana), *Jesenski sen* (Drama SNG Maribor) in *Punca na zofi* (SLG Celje), v slovenščino je bil preveden tudi roman *Melanholija I*, sicer pa so njegova dela prevedena v več kot štirideset jezikov. Zanje je prejel vrsto nagrad, med njimi naziv vitez francoskega nacionalnega reda za zasluge (2003), častno nagrado Norveškega kulturnega sveta (2003), nordijsko nagrado Švedske akademije (2007), mednarodno Ibsenovo nagrado (2010) in nagrado Nordijskega sveta za književnost (2015).

⁴ Prav tam.

⁵ Prav tam.

⁶ Dane Zajc, *Voranc*, I. dejanje, 1. prizor.

⁷ Avra Sidiropoulou, *Staging Henrik Ibsen's and Jon Fosse's mental Landscapes*, Nordic Theatre Studies, oktober 2018. Avtorica v prispevku uprizorjanje mentalnih pokrajin Henrika Ibsna in Jona Fosseja primerja Ibsenovo dramo *Gospa z morja* (1888) in Fossejevo igro *Nekdo bo prišel* (1996) ter izpostavlja, da se liki in dejanja, ki so sicer ustvarjeni v določenih geografskih in kulturnih koordinatah, dvignejo na raven arhetipov in dobijo brezčasen pomen.

Jaka Smerkolj Simoneti

IME NAREDI CLOVEKA

Jezik je eno najpomembnejših orodij človeka. Danes si dneva brez uporabe jezika na takšen ali drugačen način ne moremo predstavljati, saj naša družba deluje na osnovi komunikacije. Jezik je botroval njenemu razvoju, v njem se skrivajo skrivnosti umetnosti, religije. Brezmejnost njegove pomembnosti dokazujejo raziskave, ki so skorajda nepreštevne in pokrivajo veliko skrajno različnih področij od znanstvenih do humanističnih. Navkljub izrazito veliki vlogi, ki jo jezik igra v našem življenju, pa je okoli njega še vedno veliko nepojasnjenega, med drugim tudi sam njegov izvor. Kako točno se je pojavil ta element kulture, ki ga lahko razumemo tudi kot začetni in odločilni dejavnik razlikovanja naših družb? Zagonetka odgovoraja je povezana z dejstvom, da je izvor jezika v organu, ki nam je še danes poln neznank – v človeških možganih. Možgani so botri jezika, ki denimo dojenčku omogočajo, da se popolnoma naravno priuči kateregakoli jezika, medtem ko je to za odraslega človeka veliko trši oreh. Možgani tako v naši rani mladosti z jezikom izoblikujejo tudi našo sliko sveta. Namreč prav jezik, torej poimenovanje stvari, označevanje označencev z označevalci, ustvarja perspektivo sveta, ustvarja kulturo. Vsi smo verjetno že slišali, da imajo Eskimi cel kup izrazov za različne variacije snega, kar pripisujemo vlogi, ki jo sneg igra v njihovih življenjih. Morda malce pretirano poljudno anekdotičen primer, ki pa vseeno nakazuje, na kakšen način jezik konstruira svet okoli nas. Drobi ga, prične ustvarjati vedno manjše elemente v njem. Voda se prične razlikovati od potoka, reke, morja, oceana, divodikovega oksida, dežja, toče, ledu in snega, čeprav je vse voda. Skozi besede se sporazumevamo o stvareh, niti ne nujno le tistih, ki nas obkrožajo samo v otipljivi stvarnosti, temveč o vseh stvareh. Stvari so take, ker jih imenujemo oziroma sklenemo dogovor o imenovanju. Vsaka beseda pa v nas sproža asociacije, razumemo jo v kontekstu, lastnem in družbenem, pripisujemo ji različne pomene. Ta vprašanja jezika so neobhodna v pogovoru med nosečim dekletom in njenim partnerjem, ki izbirata ime za svojega še nerojenega otroka, kakršnemu smo priča v drami *Ime* norveškega dramatika Jona Fosseja. V naši domišljiji se verjetno pojavijo trije popolnoma različni ljudje, če zapišemo Janez, John in Jean, tudi če razumsko vemo, da gre za variacije istega imena. Ime je pomembno. Zven pomeni in pomen zveni, bi rekel slovenski pesnik Boris A. Novak. Zavedanje vsebinskega vozla, ki ga predstavlja človeški jezik, pa je v dramatiko vpisal že William Shakespeare v svoji znameniti igri *Romeo in Julija*, v kateri lahko zasledimo verze: »Bodi drugo ime! Saj kaj pa je / ime? Stvar, ki ji pravimo cvetlica, / z drugo besedo ne bi manj dehtela« (II. dejanje, 2. prizor, prevedel Srečko Fišer).

Razmišljanja o jeziku so med prebiranjem drame *Ime* neizbežna. Eden izmed razlogov je gotovo ta, da se v drugem delu naslovnih motiv precej dobesedno uprizori skozi prej omenjeni pogovor med nosečo Punco in Fantom. Poleg tega dramo odlikuje ta specifični slog pisanja, ki ga naši možgani asociirajo z besedno zvezo sodobna skandinavska dramatika. Beseda, ki se ob tem pogosto pojavlja, da bi zaznamovala tovrstni odrski govor, je minimalizem. Jon

Fosse je mojster tovrstnega dialoga. Njegova dramska poetika je izčiščena, redkobesedna in v tem med vrsticami presenetljivo emotivna. Čeprav je danes absolutno presegel narodne meje in bi lahko rekli, da je eden najslavnejših sodobnih dramatikov nasploh, je pri nas relativno redko uprizarjan. Njegov svet ali svet njegovega jezika nam je verjetno bolj poznan v filmski umetnosti. Prinaša namreč svojevrstno suhoparnost, izpraznjenost, ki ustvarja tudi izrazito specifično komiko, kakršno na primer vidimo v filmih Roya Anderssona (*Pesmi iz drugega nadstropja*; *Ti, ki živiš*; *Golob je sedel na veji in razmišljal o življenju*). Filmska umetnost tudi jasno kaže, kar je mogoče v vrsticah Fossejevih dram spregledati; da je specifičnost jezika specifičnost kulture. Fosse kot norveški dramatik s seboj prinaša poseben pogled na svet, ki se v marsičem razlikuje od našega. Skandinavska atmosfera, če jo tako poimenujemo, zaradi primanjkljaja boljše besede spominja na pisavo Harolda Pinterja in Samuela Becketta. Liki delujejo skorajda kot duhovi, prikazni, luščine življenja, njihove besede v prostoru pa delujejo kot naostrene britve. Morda so redke, a zato ne zarežejo nič manj močno. Tako sam jezik besedila rojeva njegovo osrednjo vsebinsko nit – posameznika v družinski kompoziciji.

Noseča Punca se vrne domov k svojim staršem, kjer bosta s fantom živila nekaj časa, dokler se s svojo novonastalo družino ne uspeja postaviti na noge. Kot vsaka ponovna selitev domov tudi ta ne poteka popolnoma gladko, pospremljena je z očitki staršev o neuspeli emancipaciji, zajedljivim zbadanjem mlajše sestre in zaskrbljenim pogledom v prihodnost. Vendarle je situacija v *Imenu* nekako ekstremna, družinski člani med seboj delujejo skorajda kot tujci, med njimi ni nobenih objemov, solz, kričanja. Popolnoma drugačna slika ponovnega združenja družine, kakršno bi denimo naslikali pri nas. V tej tujosti se prične odvijati tridelna drama, katere protagonistka je noseča Punca (kasneje v besedilu celo izvemo ime!), ki pa zaradi ambienta dobiva skorajda simbolistično razsežnost. Besedilo namreč ni nazorno kontekstualizirano niti krajevno, rečemo lahko le, da gre za manjši kraj ali predmestje v bližini gričevja, grmičevja, otokov in onstran odprtega morja, niti časovno, besedilo napisano v devetdesetih bi se prav tako lahko odvijalo zdaj, le da bi knjige in časopise verjetno zamenjali pametni telefoni in tablični računalniki. Liki prav tako z eno izjemo niso poimenovani, kar je v avtorjevem opusu pogost pojav. Vsi so pozicionirani v relaciji do protagonistke – Punce in odnos, ki ga imajo z njo, je njihova poglobljena karakteristika. Fosse tako ne ustvarja dramske junakinje, v katero bi gledalci polagali svoje upe in strahove, temveč bolj statično družinsko sliko, ki z umikanjem konkretosti skuša ustvarjati arhetipski naboj. Drama deluje skorajda kot mikroskop oziroma povečava družinskih razmerij. Fant, ki je v družini dobesedno tujec, saj ga ob vrnitvi visoko noseče hčere preostali člani prvič spoznajo, se iz dogajanja pogosto umika. Sedi na kavču in bere ali nemo spremlja pogovore. Podobno kot gledalec ne more prav dobro razumeti dinamike, v katero je vstopil. Ne more razvozlati družine, katere del je postal. Čuti nekakšno načelno zavrnitev staršev, ki jo punca zanika, čeprav resnejšega angažmaja do spoznavanja njenega partnerja s strani roditeljev ni. Vrnitev sprejmejo s hечно

vdanostjo v usodo. Izstopajoča je le mlajša sestra, ki deluje kot najbolj konkreten, najmanj sanjski lik. Še vedno zagreta za dogajanje, radovedna do prišleka, najstniško koketna ustvarja protipol sivini, v katero se zdi, da tone Punca, in v katero sta že popolnoma zabredla njena starša. Z družinami je podobno kot z jezikom. Izoblikujejo nas v zelo rani mladosti in kasneje je zelo težko preoblikovati vzorce, ki smo jih vzpostavili. Tudi to ima svoje izhodišče v možganih. Zato se navkljub čudnosti, ki sijo delimo s Fantom, družinska situacija nikamor ne razvije, ne predstavlja pričakovanega preloma, temveč odraža ustaljeno tirnico, v katero se ponovno vrača Punca: »In mama tečnari in tečnari / vse živo bi rada povedala / ne more spati, govori / In zdaj bom postala babica / govori.« pove v začetnem monologu med ogledovanjem svoje otroške fotografije. V besedilu, ki je sicer minimalistično tudi v didaskaličnih opisih in ne le v replikah, se zdi avtorjeva umestitev fotografij, spominov, podvojitve še posebej pomenljiva, saj v didaskalijah sicer operira predvsem s prostorskimi orisi ali premiki. S fotografijami namreč ustvarja vtis neprekinjene verige družinske dinamike, njene zakoličenosti, v katero se spuščamo skupaj s Puncjo in Fantom. Domače okolje simultano predstavlja varnost in utesnjenost, kar prav tako na začetku pove Punca z vztrajanjem, da noče biti tukaj.

Fosse s to intimno konstelacijo odpira temeljna vprašanja medčloveških odnosov, ki v njegovem portretiranju z intenzivnejšo bližino postajajo tudi intenzivnejše nasilna, pri čemer navzven ohranjajo podobo poročne fotografije, idilične sreče. Sreče, ki jo iz lastnih izkušenj vsi vidimo, a je prav zaradi tega tudi ne zanikamo. Nasilje ali bolečina nista uprizorjena, temveč ostajata zamolčana, ostajata le implicirana konotacija odrske postavitve družine. Raje se spominjamo lepih stvari. Še posebej, ko se z rojstvom ustvarja nova družina enako polna negotovosti kot tista, iz katere izhaja Punca. Med vrsticami besedila je mogoče brati avtorjevo razmišljanje o ekonomski realnosti družinskega življenja. Oče ostaja cele dneve odsotna figura, medtem ko lahko sklepamo, da je mama, ki uporablja berglo, invalidsko upokojena. Ne glede na pomanjkanje kontekstualizacije je moč zatrditi, da prikazana družina predstavlja delavski razred in ji Punčina vrnitev in nosečnost predstavljata tudi veliko finančno breme. Vendar vse to ostaja nenaslovljeno. Družinska celica ostaja zaprta, vanjo je nemogoče prodreti, kakor se zdi, da iz nje ni mogoče izstopiti. Tesnobni strah preveva čisto vse vrstice in meče žalostno luč na Sestrine poskuse vedrenja situacije. V tej luči se zdi izrazito aktualno boleč uvodoma omenjen pogovor o imenu za otroka. Negotovost prihodnosti je danes morda še bolj kot v času, ko je besedilo nastalo, kronično stanje mlajše generacije. Zajeda se v vse pore in na vseh koncih spodnika ustvarjanje načrtov. Vidimo jo lahko v trhljem partnerskem odnosu Punce in Fanta, ki svojega partnerstva navkljub skorajšnjemu rojstvu otroka ne moreta prenehati preizpraševati. Če je vizija prihodnosti siva, je bolje o njej ne razmišljati, živeti v absolutni sedanosti. Tako se tudi zdi, da Fant in Punca delujeta kot par od trenutka do trenutka, od replike do replike, pri čemer se v naših grlih tvori cmok zavedanja, da je lahko katerakoli replika za par zadnja. Prizor izbiranja imena je eden redkih trenutkov, ki vzpostavlja nekakšno zatočišče ljubezni. Izoliran sanjski otok sredi viharnega morja, ki ga nikakor ne moremo odmisлити. V tem se zdi, da postane izbor imena skorajda simbolno, usodno dejanje: »Otrok mora imeti ime / Nekako mu mora biti ime / Menda ti je jasno / Otroku mora biti nekako ime / Ne moreva ga pustiti / se malo zasmeji / brez imena«. Simbolni pomen imena pa Fosse še dodatno izostri z vpeljavo lika, ki edini v drami nosi ime. Bjarne, Punčin otroški prijatelj, še malo več kot to, vstopi v dogajanje kot sveža sapica. Ne le on sam, temveč celotna družina, se z njegovim prihodom otopli, razsvetli. Za razliko od brezimnega Fanta, Bjarne uživa veliko naklonjenost Punčinih staršev, zanimanje obeh hčera in skorajda v trenutku razblini stisko, ki je prej lebdela v zraku. Samo ime nosi v sebi svobodo človeka, ki se rad vrne domov, a jasno pove, da čim manjkrat. Lepo je doma, a tudi boleče. Ime pa postane tisto orodje, ki človeku omogoči, da svojo pot nadaljuje v svet onkraj družine. Bjarne tako sklene dramsko dogajanje, njegova sproščenost ustvarja skorajda optimističen zaključek. Vrača nekaj tiste topline, ki jo dramatik tako močno odvzame družinskemu druženju. Bjarne namreč nosi upanje in ne more biti naključje, da nosi tudi ime.

FOSSEJEVA DRAMA

Fossejeva *Drama* pravzaprav ni drama. Oziroma če je, je drama posebne vrste. V *Drami* se namreč v resnici ne zgodi nič dramatičnega. Ni dramskega zapleta. Pa tudi razpleta ne. Vsaj ne v klasičnem smislu. Punca pride visoko noseča domov k staršem, kjer v resnici noče biti. Sama. Ker Fant, otrokov oče, noče, da bi ju videli skupaj. Zato pripotuje za njo sam. Punca pride domov zato, ker se s Fantom zdaj, ko bo rodila, nimata kam dati. Sestra se čudi, kako obilna je Punca. Mati se ukvarja s svojimi bolečinami. In tem, da ne more spati. Oče s svojo utrujenostjo od dela. In tem, da ne more spati. In Bjarne pride k svoji nekdanji prijateljici obujat spomine. In na koncu gre Bjarne domov. Skratka, nobene drame nikjer. Človek se sprašuje, zakaj bi kdo takšno igro sploh napisal. In zakaj bi jo kakšno gledališče sploh uprizorilo. Nič se ne dogaja. Nič se ne zgodi. In če se nič ne dogaja in nič ne zgodi, je skladno z današnjo po-amerikanizirano obsedenostjo z zunanji dogajanja vse skupaj brez smisla.

Brez smisla pa je tudi z zornega kota druge, na Zahodu udomačene literarne in dramske tradicije, po kateri je za literarno delo ključno notranje dogajanje likov. Introspekcija. Ker Fossejevi liki so plitvi. V njih se ne dogaja nič bistvenega. Razen da izražajo nezadovoljstvo. In poročajo o lastnih težavah. Nobenega zapleta. Nobenih notranjih pretresov. Procesov, ki bi pripeljali do premikov. Uvidov. Notranjih zlomov. Dram. Ali česa podobnega. Nobenih *Zločinov in kazni* torej.

Skratka: nobene niti notranje niti zunanje drame nikjer. Pravzaprav dolgčas. Brezveznost.

A natanko za to gre. Za prikaz brezveznosti. Dolgčasa. In z njima povezane praznine. Bivanja na ravni površine. Površinskih dogodkov. Drama je natanko to bivanje. Natanko takšno bivanje. Površinsko bivanje brez vseh dogodkov. Zapletov. Vegetiranje. Kjer so največje in najpomembnejše reči, ki se dogajajo, individualna nezadovoljstva. In težave. Oziroma težave. In z njimi povezana sitnarjenja. In to tudi takrat, ko se morda dogajajo res pomembne reči. Ki pa jih posameznik sploh ne vidi. In ne doživlja kot pomembnih. Posameznik je v celoti usmerjen na svoje vsakdanje vegetiranje. In neugodja, povezana z njim. V katera je posameznik zapreden. V katera je posameznik ujet. In ki v resnici predstavljajo začetek in konec njegovega individualnega sveta. Vso njegovo eksistenco. Ta posameznika zadeva le na površini. Kam globlje ne seže. Ja, ta način je drama. In tak način je drama. V eksistencialnem in v človeškem smislu.

V Fossejevi *Drami* se tako srečamo s šestimi liki – Punco in Fantom, Materjo in Očetom, Sestro in Bjaranom -, ki živijo in bivajo na zgoraj opisan način. Zapredeni sami vase. In v svoje vsakodnevne težave. In vsakodnevna nelagodja. Brez slehernih vsebinskih vezi do drugih.

Tudi do svojih najbližjih. Oziroma tistih, ki naj bi to bili. In brez slehernih poglobljenih odnosov do samih sebe.

Tako se Fant in Punca očitno nimata rada. Sobivata pač zaradi dejstva, da sta zaplodila otroka. Fantu je za Punco vseeno. Na njena vprašanja odgovarja s kratkimi brezosebimi odgovori. Na njene očitke, da mu ni nič do nje, ne reagira. Vsaj ne na način, da bi skušal kaj dokazati. Ali to, da mu je kaj do nje. Ali to, da mu do nje ni nič. Oziroma prikriti, da mu do nje ni nič. Ali to celo kakorkoli upravičiti. Nič. Nobene napetosti torej. Nobenega čustvenega naboja. Nobene čustvene drame. Povsem vseeno mu je, kaj ona misli. In kaj si misli. Kaj dela. Ali govori. Tako zelo mu je vseeno, da se človek vpraša, zakaj je sploh prišel za njo. K njej. Zakaj je tu pri njenih starših. Morda zato, ker tudi sam nima nobenih sredstev. Se nima kam dati. Nima od česa živeti. In je to zanj pragmatično koristna rešitev. Odsotnost vsakršne čustvene navezave – tiste, ki dejansko ustvarja dramo – mu omogoča, da drame ne ustvarja. Ne do Punce. Ne do njenih staršev. Ne do njene Sestre. In tudi ne do Bjarna. Ki otipava Punco. In za katerega je očitno, da je s Punco v preteklosti 'že nekaj imel'. Fant celo odkrito pove, da mu je za to, ali se bosta s Punco ljubimkala, vseeno. Bjarnu da za to svoje soglasje. Da bi se izognil kakršnimkoli odnosom, bere knjigo. Čeprav sicer ne bere.

Punca enako do Fanta ne čuti ničesar. Zgolj nejevoljo, da ni pripotoval z njo. Da se z njo ne pogovarja. Da je ne poslušal. Nikoli je ne poslušal. Da mu ni mar za njenega otroka. Skratka, izraža nezadovoljstvo, ker Fant do nje in njenega otroka nima nikakršnega čustvenega odnosa. A sama prav tako nima čustvenega odnosa do nikogar. Ne do Fanta. Ne do otroka, ki ga nosi. Ne do sestre. Ne do matere. Ne do očeta. Do staršev goji celo nekakšno zamero iz preteklosti, ki pa očitno ni toliko pomembna, da bi pri Punci zgenerirala kakšno pomembnejšo travmo. Ki bi nato v sedanjosti zgenerirala kakšno dramo. Nič. Samo ne mara ju. In noče biti doma. Če bi imela kam iti, bi ne bila doma. In tudi do Bjarna ne čuti prav veliko. Z veseljem se z njim nekoliko pomečka, a jasno je, da tudi tu ne gre za kakšno globoko čustveno vez. Ko Bjarne na koncu reče, da gre zdaj domov, mu Punca odgovori, da naj pač gre.

Fant in Punca celo do otroka ne čutita nič. Edino, o čemer se jima v zvezi z otrokom zdi vredno pogovarjati, je to, kako ga bosta poimenovala. Za ime se seveda ne moreta zediniti. Z nobenim imenom se ne strinjata oba. A njuno nestrinjanje spet ni tolikšno, da bi ju zapletlo v konkreten spor ali konflikt, iz katerega bi lahko izhajala drama. Ne. Se pač ne strinjata. Kar je vseč njemu, ni vseč njej. In obratno.

Enako Oče in Mati nimata med sabo nikakršne čustvene vezi. Oče dela in vzdržuje družino. In ponoči ne spi. Mati trpi zaradi bolezni. Ima bolečine. In prav tako ne spi. Drug drugemu sta le mestni za posredovanje informacij o svojem slabem počutju. Ob vrnitvi hčerke si izmenjata

nekaj nevtralnih informacij o tem, da se je vrnila. Da je noseča. Da bo kmalu rodila. Da so bile z njo vedno težave. Da bosta dedek in babica. Da je za njo prišel Fant, ki je verjetno otrokov oče. Da verjetno nimata sredstev za lastno življenje. Hčerke nista videla dolgo. Enako kot tudi ne druge, najstarejše hčerke, za katero si Mati domišlja, da bo kmalu v prihodnosti prišla na obisk. Skratka: enako kot ne čutita nič drug do drugega, tudi ne čutita nič do svojih treh hčera. Hčerke zanju obstajajo kot skupek praktičnih informacij in težav, ki jih je treba rešiti. V tem smislu Oče Punci da nekaj denarja.

Sestra je bežen lik, ki je osredotočen na zajetnost Punce. Na to, kako se je zaradi nosečnosti telesno spremenila. Poleg tega še blebete in čveka. Fantu na primer sčveka informacije o odnosu, ki sta ga v preteklosti imela Punca in Bjarne. Spet nič čustev. Nobenih čustvenih vezi. Ne pri njej. Ne pri Fantu.

Še največ čustvene vsebine pokaže Bjarne, ki se Punce razveseli. Razveseli se tega, da jo spet vidi. Jo celo poboža po trebuhu. In objame okoli ramen. Ter z njo ljubimka. A tudi njega ne moti, da je Punca noseča z drugim. Tudi pri njem čustev do nje ni toliko, da bi na primer rodila ljubosumje. Napetost. Ali karkoli drugega, okoli česar bi lahko nastala drama. Pride. Se razveseli. Malo poljubimka. In gre.

Skratka, kup posameznikov in posameznic, ki sobivajo nekako tako kot fikusi v pisarni. Ali dnevni sobi. So skupaj. Če je pač treba. Ker je pač treba. Ravnajo primerno situaciji. Če na stvar gledamo funkcionalno. Se ne zapletajo z nepotrebni čustvi. In gredo dalje. Nekakšen svet posameznikov in posameznic brez nepotrebnih afektov, konfliktov, napetosti in dram. Vse teče brezčutno. Brez nepotrebne izgubljanja časa in energije za nepotrebne in izčrpavajoče čustvene zaplete, napetosti in konflikte. Nekakšna idealna nekonfliktna razmerja, vsaj če gledamo s stališča številnih sodobnih teorij in terapij, in to tam, kjer je prisoten ves material za konfliktno bombo. Predvsem tistih neoliberalnih. Ki posameznikom svetujejo osrediščenost na cilj. Racionalno izrabljanje energije. Ukvarjanje s sabo. In zgolj s sabo. Izogibanje nepotrebni čustvenim zapletom. In konfliktom. Ker konflikti in zapleti zmeraj izhajajo iz neracionalnega vedenja. Izhajajo iz tega, da ne razumemo, kaj dejansko počnemo. Kaj hočemo. In kaj hoče in počne drugi. Na katere zaradi neracionalne čustvene navezanosti in druge čustveno konfliktno navlake projiciramo lastne želje. Potrebe. Predpostavke. Zaključke. In drugo. Treba je ravnati racionalno. Po možnosti po teoriji racionalne izbire.

Likom v *Drami* kakšnega posebnega čustvenega zapletanja z drugimi res ne moremo očitati. Morda Punca kljub vsemu vendarle nekoliko preveč nerga. In sitnari. Za nekoga, ki ga vodi racionalna izbira. Njej bi kak sodobni terapevt svetoval, naj se zamisli nad svojim nerganjem. In tem, kje ležijo vzroki zanj. A zato Fant ravna povsem racionalno. Ne pusti se zaplesti v njene zanke. Ne zaplete se z njo v konflikte. Ali prepire. A ne le z njo. Ampak tudi ne z nikomer dru-

gim. Celo ne z Bjarnom, za katerega bi morda pomislili, da bo vendarle sprovciral kakšno njegovo nenadzorovano reakcijo. Fant čustveno ne reagira. Je krasen primerek osebe, ki se v razmerju z drugo osebo ne pusti zmešati. In nepotrebno zapletati. Vsak terapevt, še posebno kak zagovornik teorije racionalne izbire, bi moral biti nad njegovim vedenjem navdušen. Skratka, materializacija pravilnega pristopa. Z zgolj eno majhno napako: da namreč Fant ni niti malo človeški. Enako kot to niso vsi ostali liki v *Drami*.

V tem je Fosse genialen: kako prikaže, da če kot ljudje opustimo čustva, navezanosti, zaplete, konflikte, to da se ranimo in da smo ranjeni, da norimo, da se vedemo neumerjeno in neracionalno, če opustimo čustvene izpade in vse ostalo, kar nam komplicira in otežuje – a tudi olepšuje – življenje, sploh nismo več ljudje. Postanemo to, kar so njegovi liki v igri: formalni ljudje, ki pa jih od tega, da bi tudi bivali kot ljudje, loči odsotnost globine čustev, ki seveda vodijo v zaplete, konflikte in komplikacije. A tudi v navezanosti, srečo in ostalo. Če se hočemo vesti racionalno, če opustimo tisto, kar nas dela neracionalne, preprosto nehamo biti ljudje. Postanemo prazne lupine. Ki se zdijo ljudje. Ampak ki, če jih opazujemo – kot to počnemo v *Drami* –, razpoznavno delujejo kot ne-ljudje. Ko jih opazujemo, nam je jasno, da tu nekaj manjka. Da tu nekaj ni v redu. Čeprav morda ne vemo, kaj manjka in kaj ni v redu, je tisto, kar manjka in kar ni v redu, tista človeška dimenzija, ki morda res ni racionalna. Ki naša življenja zapleta. In dela težavna. A ki nas v resnici dela človeške.

Se je pa ob *Drami* treba zavedati, da Fosse v njej ne zavzema le nekakšne filozofske pozicije, ki je eksplicitna kritika vrste sodobnih terapevtskih pristopov in psiholoških teorij. Ampak v njej Fosse, hote ali nehoče, počne mnogo več. Opisuje, kako odnosi med ljudmi potekajo med posamezniki, ki niso zmožni vzpostaviti čustvenih odnosov do drugih. In čeprav se v *Drami* zdi, da imamo opraviti z nekakšnimi razčlovečenimi pošastmi, ki se do potankosti držijo sodobnih psiholoških nasvetov in terapij – in ki bi nas morale zaradi svoje nečloveške pošastnosti odvrniti od tega, da bi se tovrstnih nasvetov in teorij držali v svojem življenju tudi sami –, je tisto, kar opazujemo v *Drami* na odru prikaz ljudi, ki nas v sodobnih potrošniških kapitalističnih družbah tudi dejansko obdajajo. Ljudi, ki niso zmožni čustvenih navezav na druge. In ki imajo tudi strokovno ime. Imenujejo se patološki narcisi oziroma *borderline* oziroma mejni posamezniki.

Ena ključnih značilnosti patoloških narcisov in *borderline* posameznikov je odsotnost socialnih veščin. Tudi nesposobnost navezovanja čustvenih stikov. In nesposobnost vzpostavljanja čustvenih odnosov do drugih. Zanje so drugi le sredstvo za zadovoljevanje lastnih potreb. In sredstvo za doseganje lastnih ciljev. So predmeti, stvari, ne pa ljudje. Za patološke narcise in *borderline* posameznike drugi ljudje pač sploh niso ljudje. Ampak so stvari, ki jih patološki narcisi oziroma *borderline* posamezniki zgolj uporabljajo skladno z lastnimi potrebami. Skladno z okoliščinami. In skladno s tem, kaj mu njihova uporaba lahko koristnega prinese. Fantu na primer uporaba Punce in njenih staršev prinese razrešitev njegovih temeljnih eksistencialnih problemov. Ima kje bivati. Pa še starši – oziroma konkretnije Oče – bodo Puncu očitno

tudi finančno podpirali. In kot oče njenega otroka bo zelo verjetno tudi on soudeležen pri tej podpori. Ker je pač oče. To je v redu. To se mu splača. In zato se je splačalo priti k Punčinim staršem. Skladno z lastno koristjo se mu zdijo Punčini starši tudi čisto v redu. Saj mu vendar koristijo. Kaj bi sploh lahko bilo narobe z njimi, če mu koristijo? Kaj bi sploh lahko bilo narobe s komerkoli, ki mi koristi? Vsak, ki mi koristi, je vsaj v redu, če ne že dober ali celo odličen. Vsak, ki mi ne koristi, je vsaj odvečen. Če ne celo slab. Ali morda zelo slab. Zelo zelo slab.

In če mislite, da v svojem vsakodnevnem življenju tovrstnih posameznikov – torej patoloških narcisov ali *borderline* posameznikov – hvala bogu ne poznate, ste se zmotili. Zelo zmotili. Seveda jih poznate. Ne le to. Vedno bolj in bolj ste obkroženi z njimi.

Le da jih morda še niste uspeli identificirati. Prepoznati. In se jim izogniti. Najprej ne zato, ker so patološki narcisi in *borderline* posamezniki v vsakdanjem življenju, dokler so v 'dobri fazi', nadvse prijazni, očarljivi, na videz socialni in sploh idealni zeti. Idealne snahe. Idealni partnerji. In partnerke. Idealni sodelavci. Ali sodelavke. Idealni sosede. In vse ostalo. A seveda le tako dolgo, dokler imajo od vas koristi. Takšne. Ali drugačne. Ko teh koristi ne bodo več imeli, vas bodo zavrgli. Pohodili. In izničili. Še prej pa maksimalno izkoristili. Izničili vas bodo, kot da vas nikoli ni bilo. Kot da nikoli do vas ali z vami niso imeli nikakršnega človeškega odnosa. Kar z njihovega vidika sploh ni laž. Ker oni do vas niso imeli nikakršnega vsebinskega in zatorej človeškega odnosa. Če ste imeli tak odnos do njih vi, vam bodo morda celo izrekli obžalovanje zaradi te zmote. In vas nato iz svojega življenja izbrisali. Kot da ste stvar. Kar je na nek način celo zelo res. Ker vas kot ljudi v njihovem življenju – vsaj za njih – v resnici res ni bilo. Nikoli. Čeprav ste bili sami prepričani, da ste v njihovem življenju bili prisotni. Kot človek. Kot morda celo zelo pomemben človek. Žal ste se zmotili. Za to pomoto boste seveda praviloma izvedeli prepozno. Takrat ko vas bo patološki narcis oziroma *borderline* posameznik že uporabil. Že izrabil. In že zlorabil.

Zato si gre Fossejevo *Dramo* zapomniti. Kot si gre zapomniti tudi njeno sporočilo. In predvsem njene like.

Jon Fosse

IME

Namnet, 1995

Osebe

PUNCA
FANT
SESTRA
MATI
OČE
BJARNE

I

Luč se prižge. Punca, precej mlada, noseča, sedi na kavču.

PUNCA

Kot da ni mogel z mano

sem

Čisto vseeno mu je

Jaz bi lahko

se ustavi. Uleže se, poskusi poiskati prijeten položaj, ampak postane ji neudobno in se dvigne.

Čisto vseeno mu je

Vstane, gre do okna, se zazre ven v mrak.

Zdaj bi pa že skoraj moral priti

Kratek premor.

Kot da ni mogel z mano na pot

Morala sem na avtobus

samo zato ker on

se ustavi. Kratek premor.

In mama tečnari in tečnari

vse živo bi rada povedala

ne more spati, govori

In zdaj bom postala babica

govori

Punca se sprehodi po dnevni sobi, gre do predalnika, dvigne fotografijo, jo pogleda.

Nisem bila prav posebno lep otrok

Kratko se zasmeji.

Vse te neumne fotografije

Sliko položi nazaj. Spet gre do okna, se zazre ven. Premor. Nekdo potrka na vrata. Punca se prime za trebuh.

In on noče, da bi naju kdo videl skupaj
Kratek premor. Punca še kar naprej stoji in zre skozi okno. Še enkrat se sliši trkanje, tokrat močnejše. Punca gre vendarle skozi vrata na hodnik na desni in s hodnika se sliši, da se vhodna vrata odprejo. Spet se vrne v dnevno sobo, gre do kavča in sede. Kmalu zatem stopi noter fant, približno njenih let, nosi torbo in kovček. Torbo in kovček odloži na tla, sleče jakno, jo obesi čez hrbet naslanjača. Gleda punco.

FANT

previdno

Nisem našel hiše

Kratek premor.

In ko sem jo končno našel

in potrkal na vrata

ni bilo nikogar, ki bi odprl

Kratko se zasmeji.

Hotel sem

PUNCA

ga prekine

Ja

Premor.

FANT

pokima, se sprehodi po dnevni sobi, se razgleda.

Tu si torej odrasla

PUNCA

Ja, tu

Premor. Fant gre do naslanjača in sede. Nov premor.

FANT

Lepo je tukaj

PUNCA

Ja, je

Nov premor.

Ampak saj bi lahko kdaj prišel

z mano sem

če je tako lepo

Kratek premor.

FANT

Ampak saj jaz nisem

PUNCA

ga prekine

Nočeš, da te vidijo skupaj z mano

Kratek premor.

FANT

A tvojih staršev ni doma

PUNCA

Mama je

Ampak šla je v trgovino

FANT

vstane, se razgleda po dnevni sobi.

Ja, tukaj si torej odrasla

PUNCA

Nočem biti tukaj

Iz tira me vrže

FANT

To je

se ustavi.

PUNCA

Lahko bi ti bilo malo manj vseeno

zame

Rodim lahko

vsak trenutek

Pa moram sama na pot

medtem ko ti

se ustavi. Fant se sprehaja in opazuje stvari v dnevni sobi.

Nočem biti tu

FANT

Si poklicala mamo, preden si prišla

PUNCA

Ne zdržim tukaj
Rodila bom vendar
In lahko bi te vsaj malo skrbelo

FANT

Še kar lepo je tukaj
Tako prostrano
Vse te skale
In mah
In veter
Za otoki pa odprto morje

PUNCA

Ja

FANT

In hiša tvojih staršev stoji lepo v zavetju hriba

PUNCA

skoraj veselo
Pravimo mu Kup

FANT

Ja

PUNCA

In ob res hudih nevihtah
smo ponavadi šli gor
Tako močno je pihalo, da se je bilo težko držati na nogah

FANT

Mogoče bi lahko kasneje šla tja

PUNCA

Lahko
Premor. Fant se ustavi pred predalnikom in dvigne punčino fotografijo iz otroštva.

FANT

vprašujoče pogleda proti puncici

Ti

Punca pokima.

PUNCA

Nisem bila prav posebno lep otrok
Kratko se zasmeji. Fant odloži sliko, gre do okna, se zazre ven. Premor.
In tudi ta
se ustavi.

FANT

gleda proti puncici
Tvoja mama je šla torej v trgovino
vprašujoče
V trgovino tu spodaj
pri avtobusni postaji
Punca pokima. Vprašujoče
Tvoja mama uporablja bergle

PUNCA

Saj sem ti povedala
že tolikokrat
Ampak ti tako ali tako nikoli ne poslušáš
ne glede na to, kaj ti govorim

FANT

Potem je bila ona
Mimo nje sem peljal
Navzdol po cesti je šla
Jaz sem peljal navzgor

PUNCA

Verjetno

FANT

vprašujoče
In tvoj oče

PUNCA

Dela kot ponavadi
Kratek premor.

Ampak zdaj se bo gotovo kmalu vrnil
Fant gre do poročne fotografije, ki visi na steni, nad predalnikom, jo gleda.

FANT
vprašujoče
Tvoji starši
Punca pokima.

PUNCA
Ne razumem
zakaj sta obesila poročno fotografijo
Saj sta se vendar samo prepirala
Tudi se ne spomnim, da bi tam visela kdaj prej
Kratek premor.
Gotovo jo je obesila sestra
Ona bi rada, da bi bilo vse v najlepšem redu

FANT
Ja
Premor. Fant se vzravna in pogleda drugo fotografijo, ki visi na steni. Vprašujoče
Tvoja sestra

PUNCA
Starejša

FANT
Ne tista, ki živi doma
Punca zmaje z glavo. Premor.
In tvoj oče
je na delu

PUNCA
Ja
Premor.
Ampak kmalu se bo vrnil
Pozno dela
In ko se vrne
je zmeraj utrujen
Fant pokima.

FANT
Ja
Premor.
In tvoja mama
se ustavi.
Ja, ona
se ustavi.

PUNCA
obupano
Nikoli ne poslušáš
Samo stojiš tam
Nikoli ko ti kaj govorim
ne poslušáš

FANT
Ja, pa
povleče besedo. Premor.
Tvoja sestra
A pride kmalu domov

PUNCA
Kako naj jaz vem
Kratek premor.
Najbrž pride kmalu

FANT
Tvoja mama deluje prijetno

PUNCA
Kako pa ti to veš

FANT
Če je bila ona tista, ki sem jo videl
potem

PUNCA
Ja, saj ni nič narobe z njo
Punca se prime za trebuh.

FANT

A se je premaknil
Punca pokima.

PUNCA

On

FANT

Ja, otrok

PUNCA

A misliš, da bo fant
Fant skomigne z rameni.
Jaz mislim, da bo fant

FANT

Tvoje družine niti spoznal še nisem

PUNCA

Niti jaz tvoje

FANT

se smeji
Ne

PUNCA

Kratek premor. Razdraženo
Ampak jaz ne zdržim tukaj

FANT

Saj je samo za
se ustavi. Premor.
A pride tvoja mama kmalu

PUNCA

Kako naj jaz vem
Verjetno stoji spodaj pred trgovino
in se s kom pogovarja
Zmeraj govori s kom

FANT

Malo sem lačen

PUNCA

Jedli bomo, ko se oče vrne

FANT

Je dolgo do takrat

PUNCA

Ne
Vhodna vrata se odprejo, slišijo se koraki.

FANT

pogleda punco, malo boječe
Nekdo prihaja
Punca pokima. Vprašujoče
Tvojo oče
Punca skomigne z rameni, oba pogledata proti vratom na hodnik, ki se odprejo, in malo mlajša punca, sestra, vstopi, pokima proti fantu.

SESTRA

pogleda punco, presenečeno
Ti si tukaj
Kako lepo
Joj, kako ogromna si
Gre do punce in jo objame. Sede poleg nje.
Ti, kako ogromna si
Mama mi je povedala, da boš dobila otroka
Ampak ni mi povedala, kako ogromna si
Zasmeji se. Vprašujoče
Še malo, pa boš rodila
Punca pokima. Vprašujoče
In si ravnokar prišla
Nisem vedela, da prideš
Vprašujoče
Kar prišla si
Punca pokima.
Daj nehaj, kako velik je tvoj trebuh
Vprašujoče

Ga lahko potipam
Punca pokima. Sestra položi roko na punčin trebuh. Kratek premor.
Ničesar ne čutim

PUNCA
rahlo veselo
Ko brca
lahko čutiš
Ampak zdaj ne brca

SESTRA
Pogosto brca

PUNCA
Še kar

SESTRA
Ti, kako ogromna si postala
izgleda, kot da boš rodila
zdaj zdaj
Mimogrede, Bjarne te pozdravlja

PUNCA
rahlo zadržano
Bjarne

SESTRA
Ja
Kratek premor.
Spodaj pri kiosku sem ga srečala
Naročil je, naj te pozdravim
Rekel je, da se kaj oglasi spodaj
ko boš spet doma
Da se moraš nujno oglasiti pri njem, je rekel

PUNCA
Ja

SESTRA
Povedala sem, da boš dobila otroka

Zahihita se.
Nisem vedela, ali smem
Glede na to, da oče ne ve
Ja, najbrž ne veš
ampak mama ni povedala očetu
da boš dobila otroka
Rekla je, da noče

PUNCA
Ni povedal

SESTRA
rahlo zmedeno
Kaj ni povedal

PUNCA
Da sem noseča

SESTRA
vprašujoče
Bjarne
Ne, seveda ne
Se rahlo zasmeji. Kratek premor.
Nekaj v tem stilu, da si se dala dol, je rekel
Punca in sestra se malo zasmejita.

PUNCA
pokima proti fantu.
No, to je otrokov oče
Se kratko zasmeji. Fant in sestra vstaneta, se rokujeta, spet sedeta.
Pravkar je prišel
Ni ti mame še ni spoznal

FANT
Pač

PUNCA
gleda sestro, se smeji.
No, mimo nje se je peljal
spodaj po cesti

SESTRA

naenkrat

A bi kartali

PUNCA

Ne da se mi

PUNCA

gleda fanta, vprašujoče

Ti in jaz

On skomigne z rameni. Premor. Ona se kratko zasmеji, gleda fanta.

Čisto noro se mi zdi

da mama ni povedala očetu

da boš dobila otroka

Presenečen bo

Oče je pa tako molčeč zadnje čase

In z mamο se skoraj ne da pogovarjati

Čisto zmešana je

se začne smejati

Zmeraj hujše stvari počne

Čisto nore reči govori

Ona ni normalna

PUNCA

Zmeraj je bila takšna

SESTRA

In oče kot ponavadi ne reče

skoraj nič

In ponoči tako malo spi

Zgodaj mora vstati

Ampak saj hodi hitro spat

Pravi, da samo leži v postelji

Ne more spati

pravi

PUNCA

Ja

Kratek premor.

In Bjarne je isti

SESTRA

Popolnoma isti

PUNCA

gleda fanta

Prijatelj iz otroštva

Nekoč sem bila veliko pri njem

Pri njem in njegovem bratu

Tam smo pogosto imeli zabave

Glasbo smo poslušali

On in njegov brat

se ustavi.

Saj sem ti povedala o njem

Fant pokima. Ona se malo zasmеji.

Ampak saj nikoli ne poslušáš

ne glede na to, kaj govorim

Kratek premor.

FANT

Je že dolgo, kar si ga videla

PUNCA

Verjetno nekaj let

SESTRA

Čisto nora sta

Bjarne in brat

Vhodna vrata se odprejo, slišijo se koraki. Fant gleda punco.

PUNCA

fantu

Nič hudega ni

SESTRA

Najbrž je mama

PUNCA

gleda sestro

V trgovini je bila

Sestra pokima, vrata na hodnik se odprejo in starejša ženska pride v dnevno sobo, eno nogo ima otrdelo in z berglo se vleče naprej.

MATI

Glej, glej, tukaj ste

Veš, kaj

začne se smejati. Pokima fantu, potem pogleda punco.

Veš, kaj sem slišala

spodaj pri trgovini

SESTRA

pokima proti fantu, pogleda mater.

To je Beatin fant

Mati spet pokima fantu.

MATI

Veš, kaj sem slišala

Sprosto roko se udari po stegnu.

PUNCA

obupano

Ja ja

Premor.

Ne boš pozdravila

se ustavi.

Menda ga še nisi spoznala

Mati gleda fanta, on vstane, rokujeta se, fant obstoji ob materi.

MATI

Slišala sem

PUNCA

vstane.

Vem, kaj boš rekla

Mati gleda punco, rahlo užaljeno, potem pogleda fanta, zmaje z glavo, počasi se obrne in gre v kuhinjo, vrata v kuhinjo zapre za sabo. Premor.

SESTRA

rahlo nemirno

A bi kartali

PUNCA

Daj, nehaj no

SESTRA

rahlo jezno

Pa kaj je s tabo

Samo vprašam

Premor. Fant vstane, gre do torbe in jo odpre, ven vzame knjigo.

Samo vprašam, no

Menda lahko

Fant sede v naslonjač, odpre knjigo.

Samo vprašam, no

Kaj je s tabo

Zakaj si takšna

PUNCA

Ja ja

SESTRA

vstane. Fant dvigne pogled s knjige.

Če si takšna, potem

Samo vprašala sem, no

Sestra gre na hodnik, za sabo tresne z vrati. Fant gleda punco, potem začne spet brati. Kratek premor.

PUNCA

No, počasi začenjaš spoznavati mojo družino

Fant pogleda izza knjige, pokima, potem spet nadaljuje z branjem.

A je tako, kot si si predstavljal

Kratko se zasmeji.

FANT

še zmeraj bere.

Ja

povleče besedo.

PUNCA

Vse je ena sama beda

Oče dela

Mama hodi naokrog in govori neumnosti

z ljudmi v trgovini govori

misli, da je smešna

Punca gleda fanta.

A me lahko poslušaj

Fant pogleda izza knjige.

Vseeno ti je

Nikoli ne poslušáš, ko ti kaj govorim

Ti

se ustavi.

FANT

Kdaj pride tvojo oče

PUNCA

Gotovo pride kmalu

Kratek premor.

Gotovo je

se ustavi.

FANT

Saj delujejo v redu

PUNCA

Tebi je vseeno

Mati pride nazaj v dnevno sobo, iz kuhinje, gre do drugega naslanjača, s težavo sede, gleda punco.

MATI

In zdaj boš poleg vsega postala mama

PUNCA

odrezavo

Ja

MATI

Ja, že dolgo te nisem videla

Punca pokima.

PUNCA

In ne brez razloga

MATI

In zdaj boš postala mama

Mati dvigne berglo, punco dregne v ramo.

PUNCA

Smešno

Zabavno

Mati potegne berglo k sebi, zavdihne.

A nisi mislila nekaj povedati

karkoli že je bilo, kar si slišala v trgovini

Mati spet zavdihne.

Nekaj, čemur se boš lahko smejala

Mati obupano pogleda fanta, zmaje z glavo. Premor.

Fant se spet zagleda v knjigo. Punca skoraj na robu joka.

Vsem vam je vseeno

Mati se s težavo dvigne s stola, na hodnik gre, za seboj zapre vrata, sliši se, da se neka vrata odprejo in spet zaprejo. Premor. Punca gleda fanta.

Boš kar sedel in bral

Tebi je pa res mar

Punca poskusi vstati, ampak zabolijo in spet sede.

FANT

zavdihne

Ja ja

PUNCA

Vseeno ti je

FANT

Mhm

Kratek premor. Kar naenkrat postane jezen.

Zakaj ne greš kar

se ustavi.

PUNCA

narejeno vprašujoče

kar do Bjarna

Fant skomigne z rameni.

Njemu je približno enako mar zame

kot tebi

Ti samo sediš in bereš

na robu joka

Ti samo sediš

FANT

Ja ja

Punca vstane, sprehodi se po dnevni sobi, medtem ko fant sedi in gleda v knjigo, potem gre ona na hodnik, fant vstane, tudi on se sprehodi po dnevni sobi, slišijo se koraki po stopnicah, fant gre do kavča in sede, sedi in gleda v knjigo, čez nekaj časa pride s hodnika sestra. Fant pogleda izza knjige, proti sestri.

SESTRA

A je šla

Fant pokima.

Takšna je

Včasih je pač takšna

Zna biti tako

Sestra zmaje z glavo, gre do kavča in sede k fantu. Premor.

Ni mi jasno, zakaj je takšna

Zmeraj je bila takšna

Ni samo to, da bo dobila otroka

Takšna je

Kratek premor.

Potem pa je spet naenkrat v redu

In takrat je zelo v redu

Gleda fanta.

Zelo v redu zna biti

FANT

pokima

Ja

PUNCA

Ne razumem, zakaj je takšna

FANT

Ja, ne

SESTRA

Včasih pač je takšna

Fant pokima.

No, pa saj ti veš

Kratek premor.

Ne vem, če bi si jaz želela imeti otroka z njo

Se kratko zasmeji.

FANT

Jaz tudi ne

Sestra se začne smejati.

Pa saj je velikokrat tudi v redu

SESTRA

Ja

FANT

Ti jo navsezadnje poznaš bolje od mene

SESTRA

Še kar v redu je

FANT

Ja

Premor. Vhodna vrata se odprejo, slišijo se koraki. Fant gleda sestro.

SESTRA

To je oče

Slišim, da je on

Fant pogleda dol v knjigo. Premor. Vrata na hodnik se odprejo in oče vstopi, star je petdeset-šestdeset let, videti je zdrav in močan, ampak utrujen in zadržan. Fant vstane, ampak oče se dela, kot da ga ne vidi, pokima pa sestri, preden gre naprej in sede v naslanjač, še vedno ne pogleda fanta, potem pa z mize pobere časopis, ga malo prelista, zavzdihne, fant spet sede na kavč, odpre knjigo.

OČE

proti sestri

Pa je šel dan mimo

Zavzdihne. Vprašujoče

Mama počiva

SESTRA

Mislim, da

FANT

poskuša nekaj reči

Mogoče je

SESTRA
ga prekine
Ne, počiva
Očetu
Pravkar je bila pokonci
rahlo vznemirjeno
Beate je doma

OČE
gleda sestro
Beate

SESTRA
pokima
Danes je prišla
Kar naenkrat

OČE
Mhm
A je zunaj

SESTRA
Ne vem
Oče pokima. Sestra pogleda proti fantu.
To je Beatin fant
*Oče spet pokima, pogleda fanta, potem spet pogleda v časopis. Premor. Oče vstane, se pre-
tegne, se malo sprehodi. Fant začne brati knjigo.*

OČE
Ja ja
Gleda proti sestri.
Beate je torej prišla domov
Že dolgo je ni bilo
Kratek premor.
Nekaj bo treba pojesti
Spet gre do okna, gleda ven. Premor. Malo se sprehodi po dnevni sobi, obupano zmaje z glavo.

SESTRA
Mami se je moralo danes nekaj zgoditi
ko je bila v trgovini

OČE
Mhm

SESTRA
Zdaj je šla počivat

OČE
Mhm
Kratek premor.
Nič, nekaj bo treba pojesti
Oče gre v kuhinjo, za sabo zapre vrata.

SESTRA
gleda fanta.
Šta se vidva že kdaj srečala
On dvigne pogled s knjige, zmaje z glavo.
Nista
On spet zmaje z glavo. Premor.

FANT
Prvič

SESTRA
Vse to tukaj je ena sama beda
To ni ničemur podobno
Iz žepa potegne vrečko z bonboni
Boš
Fant pokima, ona mu pomoli vrečko in on vzame bonbon.
Kaj bereš

FANT
Pač eno
se ustavi.

SESTRA
Ja
se malo zasmeji
Sliši se dolgočasno

FANT

se nasmeji

Ja

SESTRA

Jaz nikoli ne berem

FANT

Tudi jaz nisem nikoli prej

SESTRA

V šoli mi ni šlo najboljše

FANT

Tudi meni ne

SESTRA

Ampak kljub temu bereš knjige

FANT

Ja

Kratek premor.

SESTRA

Kaj bi rad bil

FANT

Nič

se kratko zasmeji.

SESTRA

Tudi jaz ne vem, kaj bi bila

Kratek premor.

In zdaj boš postal oče

Kratko se zasmeji.

FANT

Ja

SESTRA

Se veseliš

Fant zmaje z glavo.

Ne veseliš se

Fant spet zmaje z glavo.

No ja, saj si še mlad

Fant pokima.

Oba sta mlada

FANT

Ja

SESTRA

Lepo bo

dobiti otroka

FANT

Ja, gotovo

Ampak

se ustavi.

SESTRA

Jaz pa ne vem, kaj bi

Na katero šolo naj grem in to

hočem reči

FANT

Naredi to, kar si želiš

SESTRA

Če pa ne vem, kaj si želim

se zasmeji.

FANT

Nekaj že mora biti

Kuhinjska vrata se odprejo in oče vstopi v sobo. Fant pogleda v knjigo.

OČE

sestri

Dobro je dati kaj vase

Od dela postane človek lačen

Kratek premor.

Beate se je torej danes vrnila

Pogleda sestro. Vprašujoče

In zdaj je zunaj na sprehodu

Bo že kmalu prišla nazaj

Že dolgo je nisem videl

Mhm

Lepo jo bo spet videti

Oče gre do naslanjača in spet sede, pobere časopis, z mize pobere ovitek z očali, si jih nadene, začne listati po časopisu.

SESTRA

na dan potegne vrečko z bonboni, ponudi očetu.

Boš

OČE

Ne, hvala

Kratek premor, gleda sestro.

Veš, kje je Beate

SESTRA

Ne

Kratek premor. Sestra gleda očeta, potem vstane, gre do okna, stoji in gleda ven, fant dvigne pogled s knjige, pogleda očeta, ki gleda v časopis.

OČE

medtem ko še zmeraj gleda v časopis.

Mhm

Fant spet pogleda dol v knjigo.

Mhm mhm

Oče odloži časopis, vstane, fant še zmeraj gleda v knjigo, oče se začne sprehajati po dnevni sobi. Potem sestri

Torej je šla počivat

Danes jo spet boli

SESTRA

Mislim, da

OČE

Mhm

Oče se ustavi in pogleda proti fantu, ki bere.

Kdo pa je to

Fant pogleda gor.

SESTRA

Beatin fant

Saj sem ti povedala

OČE

On bere

SESTRA

Ja

OČE

Mhm

Je kaj jedel

SESTRA

fantu

Si jedel

Fant pokima.

OČE

sestri

Beate je torej prišla danes

skupaj z njim

SESTRA

Mislim, da

Premor. Oče gre do naslanjača in spet sede, spet dvigne časopis, ga prelista, sestra gre do kavča in prisede k fantu, on še zmeraj bere. Oče pogleda sestro.

OČE

Je to njegov kovček

FANT

gleda proti očetu, pokima

Ja

SESTRA

Lahko ga prestavim na hodnik

OČE

Zaradi mene ni treba

FANT

Ga bom jaz

OČE

proti sestri

Ti ne veš, kje je Beate

Ona zmaje z glavo.

SESTRA

Sem rekla, da ne vem

Oče odloži časopis, vstane, gre do okna in se zazre ven. Premor. Vrata na hodnik se odprejo in vstopi mati, z berglo se vleče naprej. Oče jo pogleda.

MATI

fantu

Morala sem malo leči

Tako me zbada v nogi

Tako hitro se utrudim

Fant pokima.

Beate ni tukaj

SESTRA

Šla je

OČE

materi

Nekaj sem pojedel

MATI

fantu

Zoprno je biti star

bi lahko rekla

Ampak jaz niti nisem tako stara

se zasmеji.

Samo zdravje me muči

Kratek premor.

Ti pa si tako suh

Ti bi res moral nekaj pojesti

FANT

Ja

MATI

Ja, tak suhec

Premor.

Lahko pripravim kaj dobrega za večerjo

OČE

materi

Sverra sem srečal

MATI

V mestu

OČE

Ja

Mislím, da ni bil najbolj trezen

Grozno je izgledal

MATI

Saj ti nisi nič boljši

se zasmеji.

OČE

Po mojem je brez dela

MATI

A ni bil na ladji

OČE

Ja, saj res

MATI

fantu, vprašujoče

Imaš kakšnega brata ali sestro

Fant odkima.

Starše

FANT

Ja

MATI

Daj nehaj, res si suh

Smeji se, gleda proti sestri.

Kje je Beate

SESTRA

Ne vem

Že petkrat si vprašala

MATI

poznavaško pogleda proti očetu

Danes ni bila čisto pri sebi

Beate

SESTRA

Grozno

Kratek premor. Fant zapre knjigo, jo položi na mizico, vstane, vzame jakno in jo obesi čez roko, dvigne kovček in torbo, odide ven na hodnik, za sabo previdno zapre vrata. Kratek premor.

OČE

Kdo pa je bil ta

SESTRA

Beatin fant

MATI

Ja, nekaj ti moram povedati

se ustavi. Oče se obrne in zazre skozi okno. Kratek premor. Mati se začne smejati.

Ja

OČE

gleda proti materi

No, povej že

MATI

Ne, saj lahko počaka

OČE

Kdaj je prišel

MATI

Z Beate sta prišla danes

OČE

Ja, to mi je jasno

Bosta dolgo tukaj

MATI

Ne vem

OČE

S čim se ukvarja

SESTRA

Ne vem

OČE

Jasno, verjetno nič ne dela

Kratek premor. Gleda proti materi

Od kod pa je

MATI

Ne vem

se začne smejati.

OČE

Saj poznam take tipe

MATI

Pa saj deluje v redu

OČE

V redu, ja

MATI

No

OČE
A misli tudi on živeti tu

MATI
Najbrž

OČE
Nima dela

MATI
Ne vem

SESTRA
Pa saj deluje prijeten

OČE
ironično
Ja, gotovo je prijeten

SESTRA
gleda proti očetu
Ti

OČE
Ja
Kratek premor. Gre v kuhinjo.

MATI
sestri
A veš kaj o njem

SESTRA
zmaje z glavo
Samo malo sem govorila z njim

MATI
Bolj malo govori

SESTRA
Ja

MATI
tiho
Pa je on otrokov oče

SESTRA
Mislim, da

MATI
To je že v redu

SESTRA
Mislim, da že
Premor.

MATI
Preveč sem utrujena, da bi delala večerjo
Kratek premor.
In zdaj me spet začanja zbadati
Spači se.
Spet bom morala počivati
S hodnika se slišijo težki koraki, gor po stopnicah.
Oče je moral kar malo leči
Se zasmеji. Kratek premor.
Mislim, da moram še jaz malo počivati
Si boš morala kar sama poiskati nekaj za pojest

SESTRA
Si bom nekaj pripravila
Ti ne boš nič

MATI
Nisem tako lačna
Poišči si kaj
Lahko si kaj spečeš

SESTRA
Ja, lahko bi si
Kratek premor.
Ampak tudi jaz nisem tako lačna

MATI
se zasmеji.
Ne, saj si se najedla sladkarij

SESTRA
Raje pripravim kaj za večerjo

MATI
Ja, daj
Kratek premor. Vprašujoče
Beate je šla počivat

SESTRA
Mislim, da
Sestra gre v kuhinjo. Mati obsedi še nekaj časa, potem pa se postavi na noge in se odmaje na hodnik, sliši se, da se neka vrata odprejo in zaprejo. Premor. Luč se ugasne.

II
Luč se prižge. Premor. Fant vstopi v dnevno sobo, se razgleda, videti je, kot da bi se rad opravičil, da je prišel. Gre do kavča in sede, potem dvigne časopis, malo prelista, se razgleda po sobi. Vstane, gre do okna, gleda ven, kjer je zdaj popolnoma temno, potem se sprehodi in spet opazuje fotografije na predalniku in na steni. Posluša, ali kdo prihaja. Gre do kavča in sede, poišče knjigo, malo prelista po njej. Spet pogleda gor, se razgleda po dnevni sobi. Slišijo se koraki. Vrata na hodnik se odprejo in punca vstopi v sobo.

PUNCA
se rahlo osramočeno nasmehe fantu
Nisem v najboljši formi
danes
Fant jo gleda.
Tako malo je
se ustavi.

FANT
Ja

PUNCA
Kje pa so vsi

FANT
Ne vem
Premor.
Samo na sprehod sem šel
Ko sem se vrnil, ni bilo nikogar tu

PUNCA
Verjetno sta šla malo počivat
Kratek premor.
In sestra je najbrž šla dol h kiosku
Se malo zasmеji. Fant pokima. Punca ga gleda, se smеji.
Zdaj sem boljše
Fant spet pokima. Punca gre do kavča in sede k fantu. On pogleda v knjigo. Premor.

FANT
Tvoj oče je doma

PUNCA
Sta govorila

FANT
pokima
No, ja, govorila
Mislim, da me ne mara
In tudi ti me ne
Ti bi rada, da grem
Punca ga gleda.
Kar reci
Če bi rada, da grem
mi moraš to povedati

PUNCA
Ne
mirno
Prav tega ne bi rada
rahlo obupano
Ampak tebi ni nič do mene
Tebi je čisto vseeno
Vseeno ti je, ali si tukaj ali ne

Zate je vse isto
Kratek premor.
Nikoli ti ni bilo mar zame
Sama sem morala priti sem
Čeprav veš, kako se mi je upiralo
priti sem in obiskati starše
Ne zdržim tukaj
Kratek premor.
In pravkar sem se počutila še kar v redu
pa bova spet začela
Zavzdihne.

FANT
Tvoj oče me ne mara

PUNCA
Nič nima proti tebi
Tak pač je

FANT
Saj lahko grem

PUNCA
globoko zavzdihne
Ja, če bi to rad
Naenkrat
Kaj še čakaš
Zame ti je vseeno
in tudi za otroka ti bo
Kar pojdi

FANT
obupano, mirno
A morava tako

PUNCA
Ti si takšen
Jaz sem bila dobre volje

FANT
Ja, ti si zmeraj prijazna in dobre volje

PUNCA
Meni vsaj ni vseeno

FANT
A lahko nehava

PUNCA
Zmeraj ti je bilo vseeno zame

FANT
Prav, pa mi je bilo
Premor.
Zdaj pa morava biti tukaj
In ne vem, ali je to
se ustavi.

PUNCA
Kar reci

FANT
Ja ja

PUNCA
Ti si predlagal
se ustavi.

FANT
Ja, nekam sva morala iti

PUNCA
Točno
ironično
In zdaj si spoznal še moje starše
Se kratko zasmeji. Premor.
A si si tako predstavljal

FANT

Ne vem

PUNCA

Zmeraj rečeš, da ne veš

Premor. Gleda fanta. Rahlo veselo

Spet brca

Položi roko na trebuh, še vedno gleda fanta, on ji pokima.

Tako zelo brca

Boš potipal

On se ne premakne. Ona, razočarana

Briga te

FANT

sede bližje k njej, roko položi okrog njenih ramen

A ne moreva

Punca ga gleda in on jo stisne k sebi. Punca se nasloni nanj.

PUNCA

Pač

Kratek premor.

Če pa je tako težko

Ne zdržim v tej hiši

Vse se vrača

Vse je, kot je bilo

Ne morem biti tukaj

Slišijo se koraki, punca pogleda gor, čaka.

Ne, nikogar ni

FANT

jo stisne k sebi

Nekdo pač hodi

Premor. Tolažeče

Ne bova dolgo tukaj

Tukaj morava biti

dokler si ne poiščeva

nekaj svojega

PUNCA

Ampak saj ne bova nič našla

Saj nimava denarja

FANT

Se bova že znašla

Se malo zasmeji

Ne moreva kar

se ustavi.

PUNCA

Ja

Kratek premor. Punca pogleda gor, proti fantu.

A si kaj razmišljal, kako bo otroku ime

Fant zmaje z glavo. Ona se nasloni nanj, potem s težavo vstane, gre do okna, se postavi predenj in zazre ven, slišijo se koraki, pogledata se. Premor. Potem gre punca do torbe, ki visi na obešalniku, iz torbe potegne nekaj otroških oblačil.

Imava pa nekaj

se ustavi. Gleda oblačila

Imava pa nekaj za otroka

Oblučila dvigne, proti fantu.

FANT

pokima

Ja

PUNCA

gleda oblačila

Še kar lepo

Premor.

In zdaj bo res kmalu

malo razmišlja

Mogoče kak dan

je kar naenkrat malo vesela

Mogoče še manj

navdušeno

Mogoče bo že danes

še bolj navdušeno, gleda proti fantu

Mogoče se bo otrok rodil
že danes
se potipa
Voda
Mogoče odteče voda
povleče besedo
zdaj, v tem trenutku
Prav zdaj
Zdaj
Premor.
Ne, ne še zdaj
Premor. Otroška oblačila drži pred sabo, začne se sprehajati po sobi. Se malo zasmеji.

FANT
rahlo zmeden, ko ona tako znenada spreminja razpoloženje, hkrati vesel
Lepo bo

PUNCA
Ja

FANT
Ampak zaenkrat še nisi rodila

PUNCA
Ne, ampak kmalu
malo prestrašeno
In ti moraš biti zraven
Saj razumeš
gre do njega, sede zraven njega
da ne želim roditi sama
Ti
moraš biti zraven
Spet vstane, se sprehodi sem in tja.

FANT
se malo zasmеji
Ampak jaz ne prenašam krvi

PUNCA
Pa boš vseeno zraven

FANT
Ja
Bom zraven

PUNCA
Že danes bi lahko rodila
ko te ni bilo
Fant pokima. Ona ga malo zaskrbljeno gleda, pa spet očitajoče, ampak tudi spravljlivo.
Lahko bi
Fant pokima. Kratek premor.
In zakaj nisva mogla
danes potovati skupaj
Sama sem morala na avtobus
Jaz ne zdržim tukaj
Pa sem morala sama na pot
govoriti z mamo
Biti sama tukaj z mamo

FANT
Ampak moral sem
se ustavi.

PUNCA
Ja ja
Lepo zloži otroška oblačila, gre do torbe in jih spet pospravi nazaj. On gre do okna, se postavi predenj in zazre ven. Premor.
Ti
Fant se obrne k njej.
Ti

FANT
Ja

PUNCA
Ne, nič ni

FANT
Povej

PUNCA
Ne
povleče besedo.

FANT
A naj jaz rečem
Punca pokima.
Si še kaj razmišljal
kako bo otroku ime
A si to hotela vprašati
Punca pokima, gleda fanta, on zmaje z glavo.
Tvoj oče

PUNCA
ga prekine
Ampak otroku mora biti nekako ime
Otrok mora imeti ime
Nekako mu mora biti ime
Menda ti je jasno
Otroku mora biti nekako ime
Ne moreva ga pustiti
se malo zasmeji
brez imena
Tudi fant se začne rahlo smejati. Ona, rahlo razdraženo
Tako da

FANT
Ja, seveda

PUNCA
Jaz sem razmišljala o veliko imenih
Imena sem zapisala
iz žepa potegne list
na list
Gre do njega
Za fantka na levi
mu pomoli list
Ker mislim, da bo fantek

In za punčko na desni
ga gleda
Vidiš
Fant pokima. Kratek premor.
Kaj misliš

FANT
Ne vem

PUNCA
No, reci nekaj
Otrok mora imeti ime
Vsak mora imeti ime
Morava izbrati ime

FANT
Ja

PUNCA
Kakšno lepo ime
Fant pokima.

FANT
In tvoja mama ni povedala očetu
da boš dobila otroka

PUNCA
Seveda mu je
Samo sestra misli, da mu ni

FANT
Ja

PUNCA
Je mu

FANT
Ja

PUNCA

Želela bi si, da otroku ne bi bilo
ime tako kot vsem drugim
Ampak tudi kaj nenavadnega ne

FANT

Kaj pa vem

PUNCA

rahlo žalostna
No, prav
Ampak nekaj bi lahko rekel
tudi ti
Karkoli
vsaj eno ime reci

FANT

Gunnar

PUNCA

se nasmehne
Menda ne misliš resno
da bova sina klicala Gunnar
Fant skomigne z rameni. Ona, spet malo žalostno
Kar nekaj govoriš
Kar eno ime, ki ti je padlo na pamet, si rekel
Kratek premor.

FANT

bi rad pokazal zanimanje
Kaj pa, če ga po kom imenujeva

PUNCA

ironično
Ja, pa res
po moji mami ali očetu
Najbrž to misliš

FANT

Ne, kaj pa vem
Kratek premor.
Mogoče po moji babici
Z babico sva bila tako dobra prijatelja

PUNCA

Ampak potem mora biti punčka

FANT

Ja ja

PUNCA

povleče besedo
Anna
A ni bilo tako ime tvoji babici
Kaj pa vem
Malo je
se ustavi.

FANT

To je lepo ime

PUNCA

Ja, saj je lepo
samo

FANT

No, to sem pač razmišljal

PUNCA

Saj je še kar lepo
Ampak, kaj pa Kristina

FANT

Ne

PUNCA

Ampak moji babici je bilo tako ime
Samo slišala sem o njej

Nikoli je nisem srečala
Umrla je, ko sem bila še majhna
Ampak mama je rekla, da je bila prijazna
To je
se ustavi.

FANT
To je tako
se ustavi.

PUNCA
Kaj pa Liv

FANT
vprašujoče
Liv
Punca pokima.
Ne, kaj pa vem
Kratek premor.

PUNCA
Poleg tega bo fantek

FANT
Ja

PUNCA
A imaš še kak predlog

FANT
Vsaj zaenkrat ne
Ampak lahko se česa spomnim
Saj se ne mudi tako zelo

PUNCA
Ampak neko ime morava najti

FANT
Otrok se še niti rodil ni

PUNCA
Ne, ampak morava se odločiti
za neko ime
preden se otrok rodi

FANT
Otroka morava najprej videti
Dobiti mora ime, ki mu bo pristajalo
Premor.
Bjarne mora biti

PUNCA
Ne zafrkavaj
Premor.
Ampak saj lahko narediva seznam in potem izbereva eno ime
Jaz sem jih veliko zapisala
pokaže na list papirja, ki ga ima pred sabo
Ta imena sem zapisala za punčko
Hanne
To je skoraj tako kot da bi poimenovali po tvoji babici
Anna
Anne je še bolj podobno
Ampak to ime mi ni tako všeč
Pač pa Hanne
Tudi Marie mi je všeč
In Johanne
Samo tako staromodno je
Sina
To je mogoče malo bolj nenavadno
Ampak sem tudi tega zapisala
Gleda fanta
No, poglej
Saj lahko sam prebereš
Fant pogleda list.

FANT
Ampak imena Anna ni na seznamu

PUNCA

sede zraven njega
Ne, ni mi najbolj všeč

FANT

Kaj je narobe s tem imenom

PUNCA

Tako
povleče besedo.

FANT

Moji babici je bilo tako ime
Kratek premor. Gleda v seznam.
Ni mi prav dosti imen všeč

PUNCA

Niti nobeno za fantka

FANT

Ne
Kristian
Mogoče mi je Kristian malo všeč

PUNCA

Pa tebi ni nič všeč

FANT

Prav
Ådne
Oziroma, kaj pa Olav

PUNCA

Olav, daj nehaj

FANT

Mojemu dedku je bilo tako ime

PUNCA

Saj ne misliš resno, da bi bilo sinu ime Olav
Hecaš se
obupano
Vseeno ti je

FANT

Olav je vendar lepo ime

PUNCA

Saj ne misliš resno
Spet postane žalostna.
A te lahko vsaj malo zanima

FANT

Zakaj ne
Kaj je narobe z Olavom

PUNCA

Ne zafrkavaj
navdušeno
Spet brca
Prime se za trebuh.
Potipaj
Pridi in potipaj
Tudi ti moraš začutiti
Fant se obotavlja.
Potipaj
Pridi
Daj, potipaj že
Fant položi roko na njen trebuh, ona premakne njegovo roko
Čutiš
ga gleda
Ne
Še malo pritisni
Fant pokima. Ona ga gleda
Čutiš
Fant spet pokima.

Čutiš, kako brca

Fant pokima, se nasmehne. Nekaj časa sedita, ne da bi kaj rekla.

FANT

Ti, ampak

PUNCA

Ja

FANT

Mislim, da me tvojo oče ne mara

PUNCA

Niti mara niti ne mara te

FANT

Ampak

se ustavi.

Ne pogovarja se z mano

PUNCA

Takšen je

Utrujen je pač

FANT

Ne pogovarja se z mano

Nagovarja me z on

a je on lačen

govori

in niti ni vprašal, kako mi je ime

PUNCA

Saj ne bova dolgo tukaj

FANT

Ne

Jo gleda.

Ti

PUNCA

Ja

FANT

Razmišljam o še nerojenih otrocih

Premor.

PUNCA

se malo zasmeji

Ja, gotovo

FANT

Ja

PUNCA

Ja

FANT

Ja, razmišljal sem

da je nekje kraj, kjer so otroci

zbrani, preden se rodijo

kjer so otroci še duše

Ampak kljub temu se med sabo pogovarjajo

na svoj način

v svojem angelskem jeziku

Fant gleda punco, se smeji

In strašno jih zanima, kje bodo pristali

Kajti tega ne odločijo sami

In potem se določi, kam bodo šli

Za enega in za drugega otroka

se določi

Jaz grem na Norveško

pove tako en otrok

PUNCA

Ja, ti razmišljaš, ja

FANT

Ja

In potem se določi za drugega otroka
Jaz grem v Indijo
reče takrat ta otrok
In otrok, ki si je želel na Švedsko
pristane na Finskem

PUNCA
Ja ja

FANT
Otrok, ki si je želel v mesto
pristane na vasi
In šele ko ta otrok odraste
lahko končno živi v mestu
In vsi otroci so vznemirjeni od radovednosti
kakšni neki bodo njihovi starši
Ti, kako vznemirjeni so

PUNCA
Potem bo najin otrok razočaran

FANT
In vseh je strah rojstva
Kajti biti rojen ni lahko
Težko je
ja
In kakšni neki
bodo starši

PUNCA
Ne govori

FANT
In kakšen neki bo otrok

PUNCA
Ob mami kot sem jaz

FANT
In nek otrok je lahko reven
ali bogat
Lep ali grd
Ti, kako vznemirjeni so
In že v trebuhu je otroku jasno
kakšni so starši

PUNCA
se smeji
Ubogi otrok

FANT
Ja, otrok čuti
ali so mu starši všeč ali ne
ali imajo starši glas in dušo
ki bi jim lahko bila všeč
ali pa ne
Kratek premor.
Tako je
In jaz mislim
se ustavi.

PUNCA
Zdaj pa nehaj
Samo zato, ker me ne maraš
tako razmišljaš

FANT
Otrok je zelo vznemirjen
Čutim, kako ta otrok vznemirjeno čaka
da bi videl, kakšna sva
da bi videl
kako je ta svet

PUNCA
Ja

FANT
nadaljuje
videti

PUNCA
Ja

FANT
Vznemirjeno čaka, da bi videl
kje sva
Kakšna sva in kako izgledava

PUNCA
Ne govori tako
Od tega postajam žalostna

FANT
Ampak jaz čutim, kako vznemirjen je ta otrok

PUNCA
jezno
A govoriš to samo zato, da bi bil nesramen
Gleda ga in fant pokima.
Nehaj

FANT
Vsi nerojeni so v nebesih
kjer so vsi še nerojeni
Tam so nerojeni mirni in vznemirjeni
Ti, kako vznemirjeni so

PUNCA
Zdaj pa nehaj
Zveniš kot kakšna knjiga
A moraš
se ustavi.

FANT
Kajti tudi nerojeni so ljudje
Kakor so tudi mrtvi ljudje

Če hočeš biti človek
Si moraš predstavljati človeštvo
kot vse mrtve
kot vse še nerojene
in vse, ki zdaj živijo

PUNCA
Kje si to prebral
Fant jo gleda, rahlo prizadeto.

FANT
A ni bilo lepo

PUNCA
Pa ja

FANT
Tako postanem
se ustavi.

PUNCA
ironično
Kako si pameten
Joj, kako si pameten

FANT
Ne vem, če sva tukaj dobrodošla
Jaz v vsakem primeru nisem

PUNCA
Ja ja

FANT
Ampak

PUNCA
Kam pa naj greva

FANT
No ja

PUNCA

bi ga rada razvedrila

A greva ven

mogoče do Kupa

Boš videl, kako piha

Kratek premor.

Saj sva govorila o tem

A greva

FANT

Ampak temno je in dežuje

PUNCA

Vseeno lahko greva tja

FANT

Ja

PUNCA

In če bom malo hodila

se lahko zgodi

da pride

do poroda

Malo se zasmeji. Slišijo se koraki.

FANT

jo pogleda

Nekdo prihaja

Punca pokima. Vrata na hodnik se odprejo in mati vstopi. Gleda fanta.

MATI

Grozno je, kako boli

Ampak ne pomaga, niti če ležim

PUNCA

Do Kupa sva nameravala

MATI

se smeji

V tem vremenu

Ja, potem se bosta pa res prevetrila

Se malo zasmeji.

PUNCA

Ja

MATI

In s Kupa bosta mogoče videla

kakšen čoln na morju

Gleda punco, vprašujoče

Si govorila z očetom

Punca odkima z glavo.

Ne, najbrž leži in počiva

Vprašujoče

Sestra

a veš, kje je

PUNCA

zmaje z glavo

Najbrž je šla do kioska

Mati pokima. Gre do naslanjača, sede, pobere časopis.

Midva greva torej ven

Na Kup

Kot v starih časih

MATI

Ja, pojdita

Punca in fant gresta skozi vrata na hodnik, za sabo zapreta vrata. Premor. Luč se ugasne.

III

Luč se prižge. Premor. Mati se poskuša dvigniti s stola.

MATI

Pa to je grozno

Ta bolečina

Da bo tako z mano

In prav nič ne pomaga

Spet se spusti na stol.

Ne, to ne gre

Premor. Skloni se nad mizo, doseže knjigo, ki jo je fant pustil tam, gleda knjigo, jo malo prelista, jo odloži nazaj na mizo. Slišijo se koraki, vrata v kuhinjo se odprejo in vstopi oče.

OČE

gleda mater

Malo sem počival

Očitno sem tudi malo zadremal

MATI

Ja, blagor tebi

Danes grozno boli

Oče gre spet v kuhinjo, nazaj se vrne s skodelico kave, gre do kavča in sede, z mize dvigne knjigo, ki jo je fant tam odložil, jo malo prelista, malo bere, in spet odloži na mizo.

OČE

Ja ja

MATI

Si ponoči spal

OČE

Malo

Zmaje z glavo.

Ne, spati ne morem

Skoraj strah me je

iti v posteljo

MATI

Tudi jaz ne morem spati

Samo ležim in boli me

In če imam srečo

malo zatisnem oči

OČE

Ja

Premor.

Beate je torej danes prišla domov

Nisem še govoril z njo

MATI

Ja, kar naenkrat je stala pred vrati

Malo se zasmeji.

Ni poklicala vnaprej

kar prišla je

Kratek premor.

OČE

vprašujoče

A veš, kako mu je ime

Mati zmaje z glavo.

Nisi vprašala

Mati spet zmaje z glavo.

MATI

Saj deluje prijetno

OČE

Mhm

Premor.

A Beate še zmeraj počiva

MATI

Na sprehod do Kupa je šla

Oba sta šla

OČE

Ja, tam zdaj dobro piha

Premor. Mati zazvdihne.

MATI

Nič, grem spet malo ležat

Nov premor.

OČE

A je dolgo, kar je Beate šla

Tudi jaz sem utrujen

Moral bi

se ustavi.

MATI
Ja ja
Premor. Gleda proti očetu
Veš, da bo dobila otroka
Kratek premor.

OČE
Ne

MATI
Pač
In to kmalu

OČE
Otroka bo torej dobila

MATI
se smeji
Dedek boš

OČE
In ti si to že dolgo vedela

MATI
se spet zasmeji
Zdaj zdaj lahko rodi

OČE
vprašujoče
In on je oče

MATI
se smeji
Ja, mislim, da

OČE
Mhm

MATI
Da vsaj ima očeta za otroka

OČE
Ja

MATI
Ni ji bilo lahko

OČE
Ampak

MATI
Ne, ni ji bilo

OČE
Ampak on
se ustavi.

MATI
Ja ja

OČE
A bosta dolgo tukaj
Videl sem, da je imel zraven kovček

MATI
Kaj jaz vem
Danes sta prišla
Najprej Beate
Nekaj ur kasneje pa še on
Gleda proti očetu.
Mislim, da je tisti stari avto njegov
Oče pokima.
Si ga videl
Oče spet pokima.

OČE
Mhm
Premor.
Ampak ne veš

MATI

ga prekine

Ne

Najprej bo rodila

potem pa bosta

se ustavi.

OČE

In denarja imata verjetno malo

MATI

Najbrž

Oče izvleče denarnico, ven potegne nekaj bankovcev.

OČE

Mhm

MATI

Ne, Beate ni tako enostavna

OČE

Beate

Mati pokima.

Ne ni

sploh ne

MATI

Ti so jo šel iskat

takrat

ko so poklicali

OČE

Ja

povleče besedo.

MATI

Kaj se je pravzaprav zgodilo

OČE

Ne, ne govori o tem

MATI

Ampak a ni bil

OČE

Mhm

MATI

Ne, ti mi nikoli nočeš ničesar povedati

OČE

Nič ni za povedati

MATI

Ja, prav veliko nisi pomagal

vzgajati otrok

Oče zavzdihne.

OČE

Utrujen sem

MATI

ga prekine

Ja ja

OČE

Mislim, da on

se ustavi.

MATI

On

OČE

Mhm

Oče vstane, se začne sprehajati sem in tja po sobi.

Nič, grem malo počivat

Slišijo se koraki, vhodna vrata se odprejo in punca vstopi, mokrih las. Oče jo gleda, rahlo veselo.

Ti si se torej oglasila

No, to je pa res lepo

Kratek premor.

Moraš si obrisati lase
Bom poiskal brisačo
Oče gre v kuhinjo.

PUNCA
materi
Strašno vreme
Oče se vrne z brisačo, jo pomoli punc, ona si začne brisati lase. Fant vstopi, tudi on mokrih las. Oče gleda fanta in odide v kuhinjo.

MATI
Ja, pridita in sedita
Z berglo pokaže na kavč.

PUNCA
fantu
Tudi ti si obriši lase
Punca pomoli fantu brisačo in fant si obriše lase. Materi
Ja, kakšno vreme
Fant gre in sede na kavč, brisačo odloži na mizo. Punca gre do okna, se postavi predenj in zre v temo. Kratek premor.
Res, kako piha

FANT
pokima
Ja
Premor. Materi
Surovo vreme je zunaj

MATI
se začne smejati
Ja, tukaj zmeraj piha
Lije in piha

FANT
Ja

MATI
In zdaj boš postal oče
Fant pokima, pogleda navzdol.

PUNCA
Pride in sede na kavč, gleda mater, rahlo zaničljivo, pa tudi rahlo zbadajoče
In ti boš babica

MATI
Ja, česa ne poveš
Se zasmeji.

PUNCA
Kje je sestra

MATI
se smeji
Kaj jaz vem
Verjetno je šla do kioska
Gleda punco
Celo večnost te ni bilo doma

PUNCA
To si danes že dovoljkrat povedala

MATI
Ja ja

PUNCA
gleda mater
Bi rada, da spet grem

MATI
se smeji
V takšnem stanju
Ne ne
Gleda fanta
Ja, tukaj zmeraj piha

FANT
Ja
Premor. On pobere knjigo z mize, jo odpre.

MATI
Ja, tukaj je prava huda ura

FANT

pogleda iznad knjige

Ja

MATI

Ja ja

Fant pokima. Oče pride iz kuhinje, gre do okna, pogleda ven. Mati fantu

On

pokima proti očetu

bi tudi moral kdaj kaj prebrati

se zasmeji

ja, on

OČE

prhne, gleda punco

Ja, zdaj pa res lije

Oče gre proti prostemu naslanjaču in sede, fant spet začne brati knjigo. Oče gleda punco

Ja, že kar nekaj časa je

kar si bila nazadnje doma

Zdaj boš menda nekaj časa tukaj

PUNCA

Ne vem

OČE

Pa imaš kaj denarja

PUNCA

Nekaj

OČE

In tudi on bo

MATI

prekine očeta

Ja ja

OČE

punci

In on je tvojih let

Punca pokima.

PUNCA

Ampak on ima ime

Mati se začne smejati. Premor.

OČE

Nič, počasi grem spat

Tudi jutri bo dolg dan

Fant položi knjigo v punčino naročje, na nekaj pokaže, ona prebere, se zasmeji.

MATI

Kaj je

PUNCA

Nič takega

Punca vrne knjigo fantu, on nadaljuje z branjem.

OČE

gleda punco, se malo obotavlja

Mislím, da grem spat

PUNCA

Potem pa lahko noč

Oče vstane, gre do okna, gleda ven, gre do mize in vzame skodelico, jo nese v kuhinjo, se spet vrne v sobo.

OČE

Ja, dolg dan je bil

in tudi jutri bo

Premor.

Lahko noč

Oče gre skozi vrata na hodnik, jih za sabo zapre, slišijo se koraki po stopnicah. Premor. Vrata na hodnik se spet odprejo in oče se vrne.

Beate

A lahko prideš malo sem

Punca vstane, gre do očeta. On ji z roko seže v roko, ji nekaj da.

Zate

Punca ga gleda

Saj nimaš veliko

PUNCA

ji je rahlo nerodno

Hvala lepa

Oče gre spet ven, vrata za sabo pusti odprta, punca zatlači denar, ki ga je dobila, v žep na hlačah, gre do kavča in spet sede.

MATI

Ja, to je tako

Vhodna vrata se odprejo in s hodnika se slišijo koraki. Kratek premor.

To bo najbrž sestra

Najbrž je spet bila pri kiosku

Vrata na hodnik se odprejo in sestra vstopi. Mati jo gleda, zmaje z glavo.

Spet si bila pri kiosku

SESTRA

Ja, a kaj rabiš

Materi ponudi vrečko z bonboni, mati zmaje z glavo, potem sestra pogleda punco

Srečala sem Bjarna

Rekel je, da se bo oglasil

Tako dolgo te že ni videl

Punca pokima.

MATI

Ja, dolgo je že, kar je Bjarne bil tukaj

Že leta

Punca se prime za trebuh. Vprašujoče

Brca

PUNCA

pokima

Pa še kako

MATI

Tako ogromna, kot si

ne more biti dolgo do poroda

PUNCA

gleda sestro

Boš potipala

Sestra gre do punce in sede k njej, roko položi na njen trebuh. Punca gleda sestro

A kaj čutiš

Sestra pokima. Kratek premor.

SESTRA

Mislim, da bo fantek

PUNCA

Tudi jaz

MATI

Glede na to, da ste ve same punce

Tri punce

PUNCA

Ja, a si se kaj slišala z Anny

MATI

Kartico smo dobili

Bom jo poiskala

Mati se dvigne na bergle, gre čez sobo, do predalnika, izvleče predal, poišče kartico.

PUNCA

Lepo bi jo bilo spet videti

SESTRA

Ja

Upajmo, da pride kmalu

Mati vzame kartico, gre do punce in ji jo poda, punca gleda kartico, bere, jo poda fantu, fant gleda kartico, bere.

PUNCA

vprašujoče

Že dolgo, kar je bila doma

MATI

Ja, dolgo

Mislim, da pride poleti domov

SESTRA

A je to rekla

Mati zmaje z glavo. Razdraženo

Ti kar nekaj verjameš

PUNCA

Ne moreš kar verjeti takšnih stvari

Fant bi rad puncu vrnil kartico, ampak ona zmaje z glavo, fant položi kartico na mizo.

MATI

Ja, mogoče je tako rekla

enkrat po telefonu

Ne spomnim se

Po vratih na dolgo potrka.

SESTRA

vstane

To bo Bjarne

PUNCA

tudi vstane

Grem jaz

SESTRA

Ne, saj lahko jaz

Mati se smeji. Fant spet pogleda dol v knjigo. Punca gre proti vratom na hodnik, sestra gre za njo.

PUNCA

sestri

Ne, bom jaz odprla

Ti kar lepo sedi

Sestra obstoji. Punca odpre vrata na hodnik.

SESTRA

Ne se hecat

PUNCA

Ne, jaz bi rada šla

Začne se smejati.

SESTRA

tudi ona se začne smejati

Ne, jaz grem

PUNCA

se smeji

Lahko greva obe

Sestra prime puncu pod roko, odpreta vrata na hodnik, gresta ven.

MATI

razloži fantu

Bjarne in Beate sta prijatelja iz otroštva

Fant pogleda navzgor, pokima.

Že dolgo se nista videla

Premor.

PUNCA

s hodnika

Lej ga no

Lepo te je videti

Kratek premor. Mati se dvigne na bergle, gre do okna, gleda ven.

MATI

fantu

Ja, res lije

Temno in hladno

je

BJARNE

s hodnika

Je že kar nekaj časa

PUNCA

s hodnika

Moram te objeti

Kratek premor.

MATI

fantu

Ja, strašno, kako dežuje

SESTRA
s hodnika
Da se ne bi začela lizati

MATI
hitro
Dežuje in dežuje
Mati gleda fanta, zmaje z glavo, s težavo gre z berglami čez sobo, sede v naslonjač. Gleda proti fantu. Kratek premor.
Ja, moje hčerke so zdaj odrasle
Ena bo celo mama
In ti boš oče
se malo zasmeji. Vprašujoče
Se veselíš
Fant skomigne z rameni.
Saj bo lepo
Sestra pride noter.

SESTRA
se smeji
Zunaj stojita in se zalizujeta
Ta je čisto nora

PUNCA
s hodnika
Ne, pa se ne
Bjarne in punca vstopita, on je malo starejši od ostalih, punca ga drži za roko. Fant in Bjarne si pokimata.

MATI
sklene roke
Pa saj to je Bjarne
Po toliko časa
Lepo te je spet videti

BJARNE
Ja
Je že kar nekaj časa, odkar smo bili otroci

MATI
se smeji
Ja, to imaš pa prav

PUNCA
gleda fanta, razloži
Bjarne in jaz sva bila najboljša prijatelja

SESTRA
Šele ko sta bila malo starejša
se ustavi.

PUNCA
Že od malega se poznavam
Bjarne gre do prostega naslanjača in sede, punca pride in sede k njemu na ročaj stola, gleda Bjarna. Premor.
Še zmeraj živiš tukaj

BJARNE
Kadar sem doma
Punca pokima.

MATI
Ja, lepo, da si se oglasil, Bjarne
Menda nisi najboj pogosto doma

BJARNE
Čim manjkrat
Kratek premor.
Ampak lepo se je vrniti domov

MATI
Joj, kako me grozno boli

BJARNE
proti materi, vprašujoče
Niste zdravi

MATI
glasno
Zdrava

kje pa
Mati se dvigne na noge.

PUNCA
Bjarnu
In ko si doma
še vedno ždiš zgoraj na tistem svojem podstrešju

BJARNE
Ja
povleče besedo, pogleduje gor proti puncu
Kaj pa drugega

PUNCA
se smeji
Malo neprijetno je tukaj sedeti
gleda Bjarna, se nasmeji
ti lahko malo sedem v naročje

BJARNE
rahlo osvajajoče
Seveda lahko, ampak
Pokima proti fantu. Punca mu sede v naročje. On jo z roko prime okrog hrtba.
Je tako v redu
Punca pokima.

MATI
na nek način zaskrbljena
Nič, jaz bom kar
se ustavi. Bjarnu
Lepo te je bilo spet videti
zdaj pa moram malo leči

BJARNE
pogleda mater
Ja, lepo vas je bilo videti
Pogleda punco, roko položi na njen trebuh.
In ti boš zdaj mama

PUNCA
Ja

Bjarne jo malo poboža po trebuhu.
Daj nehaj

BJARNE
pogleda fanta
In ti

FANT
Ja

BJARNE
Ti še tudi nisi toliko star

PUNCA
Približno toliko kot jaz
Gleda fanta
Midva z Bjarnom sva bila veliko skupaj
Se zasmeji.

MATI
Nič, jaz grem
Premor. Pogleda fanta
Lahko ti pokažem sobo
kjer bosta spala
Fant pokima.

SESTRA
hitro
Lahko jaz

MATI
Ja, potem se mi ne bo treba vleči gor po stopnicah
Fant spet pokima. Mati se s težavo postavi na noge, gre do vrat na hodnik.
Torej, lahko noč
Mati pogleda punco
Tebe ne vidim vsak dan
ne
Pogleda Bjarna
In tudi tebe ne
konec koncev
Malo se zasmeji

Ja, lahko noč vam želim
Pokima fantu, gre ven, vrata na hodnik pusti odprta za sabo, sliši se, da se neka vrata odprejo in spet zaprejo.

PUNCA
se zasmеji
Še dobro, da je šla

BJARNE
Saj ni nič narobe s tvojo mamo

PUNCA
Nisem tako mislila

SESTRA
pogleda fanta
Ti bom pokazala sobo
Fant pokima, vstane, vzame knjigo, gre čez sobo. Punca z roko objame Bjarna, pogleda fanta.

PUNCA
se smeji
Potem lahko Bjarne in jaz
se ustavi.
Medtem ko bosta vidva zgoraj

SESTRA
Bova imela v mislih
Pogleda fanta, se zasmеji
A ne

FANT
Ja ja

PUNCA
zafrkantsko
No, lepo se zabavajta
Bjarnu
Midva se bova v vsakem primeru
Ali ne

BJARNE
Midva, jasno

FANT
pogleda Bjarna
Mene ne moti

PUNCA
Bjarnu
Kako si kaj

BJARNE
Kar v redu
Kratek premor.

SESTRA
prime fanta za roko, se smeji
Midva greva
Fant pokima.
Kar ostanita tukaj in se pogovarjata
ali kar pač bosta
Fant malo obstoji in se obotavlja.
Pridi
Fant in sestra gresta skozi vrata na hodnik, vrata za sabo zapreta, slišijo se koraki po stopnicah.
Bjarne in punca se pogledata, rahlo sramežljivo.

BJARNE
Zdaj boš torej mama
Punca pokima.
Danes si prišla sem
Punca spet pokima.

PUNCA
Ne počutim se najboljše tukaj
Ampak
Ja, nič drugega nisva nišla
se ustavi.
Saj razumeš
Punca vstane iz njegovega naročja in sede na kavč. Kratek premor.
Mami sem povedala, da bom dobila otroka

BJARNE

Ja

PUNCA

Ampak ona ni povedala očetu
Oziroma, sestra pravi, da mu ni povedala
Ampak jaz mislim, da mu je

BJARNE

Mogoče

Premor.

Drugače vse v redu

PUNCA

Ja

povleče besedo.

BJARNE

pokaže proti stropu, se zasmeji

Nekaj časa ju ne bo

PUNCA

se zasmeji

Ja, bomo videli

Bjarne vstane in gre do kavča, sede k puncici, ona leže in položi glavo v njegovo naročje. Molk.

Čez nekaj časa se sliši, da skozi vrata na hodnik vstopi sestra, pride v dnevno sobo.

SESTRA

Rekel je, da bi rad legel

Da bi legel in bral

Sestra gre do naslonjača in sede. Molk.

Bomo kartali

PUNCA

Ne da se mi

SESTRA

Samo vprašam

BJARNE

Rad bere

PUNCA

Ves čas bere

SESTRA

se zasmeji

Že ves dan sedi in bere

BJARNE

Heh, bere

Punca in sestra se zasmejita.

SESTRA

Ampak, zakaj ne bi kartali

PUNCA

Veš kaj

SESTRA

Ne razumem, zakaj si tako tečna

Premor. Molk.

Nič, potem pa grem jaz kar spat

BJARNE

Saj bi lahko malo kartali

PUNCA

Ne, ne da se mi

SESTRA

Jaz grem spat

Punca vstane.

No, pa lahko noč

Gre skozi vrata na hodnik, jih za sabo zapre. Dolg premor.

PUNCA

Tudi jaz sem malo utrujena

BJARNE

vstane, gre do okna, gleda ven.

Dežuje in piha

kot zmeraj

Premor.

PUNCA

Pridi sem

Bjarne pogleda punco, gre do naslanjača in sede. Potem se slišijo koraki, neka vrata se odprejo, čez nekaj časa se odprejo vrata v kuhinjo in vstopi oče, na pol oblečen. Punca se dvigne v sedeč položaj.

OČE

rahlo sramežljivo

Poglej, poglej, če ni to Bjarne

Ležal sem, ampak nisem mogel spati

Sem šel nekaj popit

Tudi ti si se torej oglasil doma

Mhm

BJARNE

Ja, se je treba

OČE

Ja, saj razumem

Premor.

Lepo, da si se oglasil še pri nas

BJARNE

Se spodobi

OČE

Mhm

Gleda Bjarna.

Zdaj boš nekaj časa doma

BJARNE

Ja, bom

OČE

Tako je prav

Kratek premor.

Grem jaz spat

Se bomo kdaj drugič pogovorili

Saj se še vidimo

BJARNE

Ja, se

Zdaj bom nekaj časa doma

OČE

Ja

Nič, jutri je nov dan

Oče pokima Bjarnu, gre spet ven, za sabo zapre kuhinjska vrata. Premor.

PUNCA

Malo sem utrujena

BJARNE

No, saj lahko malo posedim

če boš šla in legla

Se malo zasmeji.

PUNCA

Ampak ne bi rada šla in legla

BJARNE

Kar povej

če bi rada, da grem

Premor.

Ampak res čudno, da tvoja mama ni

povedala tvojemu očetu, da boš dobila otroka

Punca pokima. Bjarne vstane in gre do punce in sede k njej na kavč, z roko jo objame okrog ramen in jo stisne k sebi. Punca nasloni glavo na njegovo ramo, tako sedita, gledata predse.

Premor. On spusti roko navzdol na njeno dojko.

PUNCA

Ne, nehaj

On ne premakne roke.

Ne, no

Še močneje jo stisne za dojko.

BJARNE

Kot v starih časih

On se na kratko zasmeji. Ležeta na kavč, obležita obrnjena drug proti drugemu, tako ležita v objemu. Premor. Slišijo se koraki. Dvigneta se. Punca si popravi lase. Pogledata se. Vrata na hodnik se odprejo in vstopi fant, na sebi ima jakno, gre do naslanjača in sede. Premor.

PUNCA

Ležal si in bral

FANT

Ja, poskusil sem malo brati

Premor. Punci, vprašujoče

A ostali so šli spat

Punca pokima.

BJARNE

Očitno so šli

Premor.

Kaj za eno knjigo bereš

FANT

Pač, eno knjigo

Fant vstane.

PUNCA

A greš spet nazaj v posteljo

FANT

Ja

povleče besedo. Fant gre na hodnik, za sabo zapre vrata. Bjarne gleda punco, vprašujoče. Punca skomigne z rameni. Bjarne vstane in gre do okna. Vhodna vrata se odprejo in spet zaprejo.

BJARNE

Očitno je šel ven

PUNCA

Mislim, da ga moj oče ne mara

BJARNE

Mhm

Bjarne gre do kavča in sede.

PUNCA

Mislim, da grem spat

BJARNE

Ja

PUNCA

Se bo že vrnil

Vstane, gre do okna, se postavi predenj in zazre v temo.

BJARNE

Jaz

se ustavi. Vstane.

PUNCA

rahlo prestrašeno, pogleda Bjarna

Kam greš

BJARNE

Nič, počasi moram domov

Punca pokima.

Ampak

se ustavi. Gre in odpre vrata na hodnik.

PUNCA

Saj se bo vrnil

Se zasmeji.

Če pa je šel za zmeraj

lahko sina poimenujem Bjarne

Se zasmeji. Premor.

BJARNE

Mislim, da moram domov

Punca pokima.

PUNCA
Te pospremim

BJARNE
Ni treba

PUNCA
Potem pa kar pojdi
Bjarne pokima.

BJARNE
Ja
Bjarne gre na hodnik. Sliši se, da se vhodna vrata odprejo in zaprejo. Punca obstoji in zre ven v temo. Premor. Luč se ugasne. Zavesa se spusti.

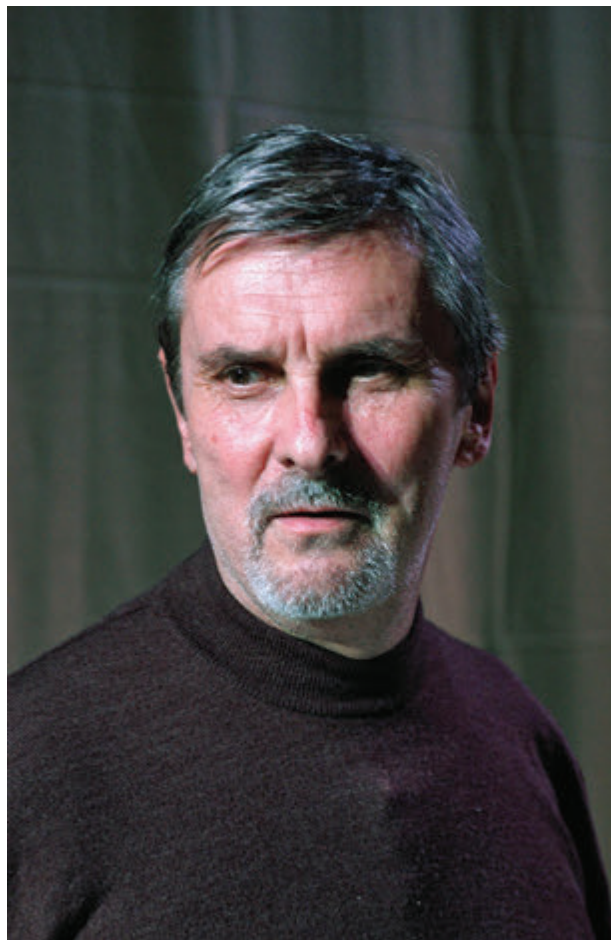
Nagrada

MANKICA KRANJEC

*prejemnica treh mednarodnih nagrad na natečaju
Theatre Exposed*

Na svetovni dan gledališča je na mednarodnem gledališkem fotografskem natečaju Theatre Exposed fotografinja Mankica Kranjec prejela tri prve nagrade v kategorijah portret, umetnost in v prosti kategoriji. Vse tri nagrajene fotografije so nastale za predstavo *Trojanke* v režiji Jaše Kocelija v SNG Nova Gorica.

In memoriam MARIO URŠIČ

Mario Uršič je bil umetniški vodja Primorskega dramskega gledališča kratko dobo; vsebinsko pa njegova doba nikakor ni majhna. Ampak Mario je bil človek, ki mu je bila samopromocija tuja, in ker je teater rad teatralen, je pogosto spregledano, da sta tisti dve leti v resnici pomenili odločen in konsistenten korak – dejansko več kot korak – naprej za Primorsko dramsko gledališče. V tistih dveh letih je Mario znal uglasiti svoje iskateljske ambicije, potencial ansambla, duhovno klimo dežele in sveta v umetniškem izdelku: kar je čarodejni, lahko izrekkljivi, a težko uresničljivi recept za vodenje profesionalne umetniške produkcijske ustanove; kot ve vsak, ki je poskusil.

Ker govorimo o človeku, ki nas je zapustil, se vse to morda komu sliši kot frazarjenje; toda vprašam vas, kateri vodja gledališča si ne bi želel podpisati sezone, kakršna je bila 1984/85, tista, ki je bila najbolj njegova? Sezone, ki se je začela že poleti z nepozabnim *Don Kihotom* Mihaila Bulgakova, ki ga je Zvone Šedlbauer režiral v Kanalu ob Soči; ki je imela v kronološkem središču nagrajeno predstavo *Ne krop ne voda* Franza Xaverja Kroetza, s katero je v Primorskem dramskem gledališču triumfalno debitiral Eduard Miler (postavljeno v Kulturnem domu v Gorici, onkraj meje); in se sklenila s Pirandellovimi *Šestimi osebami* v magistralni Korunovi režiji, tudi prvi v Novi Gorici? Pa tu po krivici izpuščam druge dosežke, ki so tudi nadvse vredni spomina: nenazadnje njegova lastna režija Pasolinijeve *Orgije*, ki je bila uprizorjena sezono kasneje.

Slednji dve sta biti tudi moj gledališki prevajalski debi. Torej tudi osebno: hvala, Mario.

Srečko Fišer

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica
Slovene National Theatre Nova Gorica

Trg Edvarda Kardelja 5, 5000 Nova Gorica,
Slovenija / Slovenia

t +386 5 335 22 00, f +386 5 302 12 70

info@sng-ng.si, www.sng-ng.si

Blagajna / Box Office

t +386 5 335 22 47, e blagajna@sng-ng.si

vsak delavnik / *workdays* 10.00–12.00 in / and
15.00–17.00

ter uro pred pričetkom predstav /
and an hour before each performance

Direktorica / *General Manager*

Maja Jerman Bratec

maja.jerman-bratec@sng-ng.si

+386 5 335 22 10

Umetniški vodja / *Artistic Director*

Marko Bratuš

marko.bratus@sng-ng.si

+386 5 335 22 10

Poslovna sekretarka / *Business Secretary*

Barbara Skorjanc

barbara.skorjanc@sng-ng.si

+386 5 335 22 10

Dramaturginji / *Dramaturgs*

mag. Ana Kržišnik Blažica

ana.krzisnik@sng-ng.si

+386 5 335 22 15 in / and

Martina Mrhar

martina.mrhar@sng-ng.si

+386 5 335 22 01

Dramaturginja in vodja AMO /

Dramaturg and Chief of AMO

Tereza Gregorič

tereza.gregoric@sng-ng.si

+386 5 335 22 18

Odnosi z javnostjo / *Publicity Manager*

Metka Sulič

odnosizjavnostjo@sng-ng.si

+386 5 335 22 50

Organizatorica / *Organizer*

mag. Barbara Simčič Veličkov

organizacija@sng-ng.si

+386 5 335 22 04

Vodja računovodstva / *Chief Accountant*

Neža Lango

neza.lango@sng-ng.si

+386 5 335 22 07

Tehnični vodja / *Technical Director*

Aleksander Blažica

aleksander.blazica@sng-ng.si

+386 5 335 22 14

Dejavnost gledališča financira Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.
Del spremljevalnega programa sofinancira Mestna občina Nova Gorica.

Član Evropske gledališke konvencije

Sponzorja

Medijska sponzorja

Gledališki list
SNG Nova Gorica, sezona 2020/2021, številka 6
Izdajatelj SNG Nova Gorica, predstavnica Maja Jerman Bratec
Urednica Martina Mrhar
Uredništvo Tereza Gregorič in mag. Ana Kržišnik Blažica
Lektorica Anja Pišot

Fotografi Tom A. Kolstad (str. 8), Peter Uhan (str. 4 in 11-115), Mankica Kranjec (str. 116), Arhiv SSG Trst (str. 117)
Oblikovalec Andraž Filač

Naklada 500
Tisk A-media
SNG Nova Gorica ISSN 1581-9884

Cena publikacije je 2 evra.

